

Taxa postală
plăteite în num.
No. 224.713-929.

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Cluj-Kolozsvár, Strada
Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 18.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 1, negyedévre 3,
félévre 6, egészévre 10 dollár. Hír-
delesek díjazás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bányási
szolidaritás egyetlen napilapja. Cik-
keink utánnymását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

Bérmertelen
leveleket nem
fogadunk el.
Készítők
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton
Erné. Felelős szerkesztő Jánkos
Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Str. Matei Milie 11

Áro 5 lei

Vasárnap, 1933 november. 12.

5694. ÉV
CHESVAN 23.

XVI. ÉVF.
254 SZAM.

Kormánybukási szépségflastrom: Vaida udvari ebédre kapott meghívást

Ma délután felvonulnak a királyi palotába az összes pártvezérek

Maniu exponált Vaida-párti politikusok megyéjében jelölteti magát? Demokraták a szabad választások ellen

Az uralkodó kijelenti, hogy nem akar diktatúrát

Bucuresti-Bukarest, november 11. Az Uj Kelet tud. Ma a kormányválság ötödik napjára virrad immár az ország és a Vaida-kormány tulajdonképpen csak ma délben fogja benyújtani lemondását. A válság elhúzódhatott, megoldása azonban nem tűr halasztást, mert kedden, november 15-ikén minden körülmények között összeülnek a törvényhozó testületek. Hétfőn tehát — amennyiben a kormányválság résznyálságot is jelent, meg kell alakulnia az új kabinetnek, és ugyanakkor a király alá kell, hogy írja a dekrétumot, amely a parlamentet feloszlata, elrendeli az új választások kiírását.

Annnyira váratlanul jött a kormány bukása, annyira hihetetlennek áult, hogy az uralkodó egyik napról a másikra megvonja a bizalmat leghűségesebb tanácsadójától, hogy utóbb tartani kezdte magát az a verzió is, hogy valamely félre értés történt a legfelsőbb alkotmányos fórum és Vaida Sándor között. Erre a feltételezésre támaszkodott egyes bukaresti lapoknak az a híre, hogy Titulescu megkísérelt valamilyen formában átcsoportosítani a kormányt, amely ugyancsak Vaida elnöksége alatt folytatódná a kormányzás munkáját. Egyelőre mindenki ajkán egyetlen kérdés: Mi lesz? Ki jön? Nos, erre a kérdésre, midőn e sorokat írjuk, nem lehet olyan választ adni, amely komoly realitásokon alapulna. Rendkívüli körülmények között történt a kormány bukása, az uralkodó autoritativ közbeavatkozásának következményeképpen. Az alkotmányos normákat követő politikai élet vonalán nem nehéz eligazodni: ha valamely párt a dolgok természetes alakulása következtében távoznia kénytelen a hatalomról, akkor az foglalja el a helyét, amelyet a közvélemény bizalma az utódlásra kijelöl. A Vaida-kabinet azonban megbukott, mijelett látható okok ez a bukást megérlelték volna. És milyen rendkívüli körülmények között következett be a kormányválság, éppen annyira meglepészerűen lehet annak megoldása.

Miről van szó a királyi audiencián?

A mai délután megkezdődött királyi audienciák mindenestre két hipotézisen belül mozognak:

1. A jelenlegi parlament fenntartása és egy nemzeti parasztpárti többségű koalíciós kormány átmeneti jelleggel és szigorúan körülhatárolt feladatokkal, vagy

2. a parlament feloszlata és olyan párt, vagy koalíció hatalomrahívása, amely megfelelő biztosítékokat képvisel arra nézve, hogy megszerzi magának a választásokon a többségnek szükséges negyven százalékot.

Az első feltevés kevésbé valószínű, bár vannak Bukarestben mértékadó elemek, amelyek nem zárják ki ezt a hipotézist. Ebben az esetben szó lehetne Mironesuc, vagy pedig egy semleges személy miniszterelnökségéről és esetleg a georgistáknak a kormányba való bevonásáról. Ide tartozik az a feltevés is, hogy a kormány egyrészt tisztviselők alkotná.

A második hipotézis kiindulási pontja a logikus elgondolás szerint a Vaida kormány bukásának egyik főokában, a szélsőjobboldali mozgalmak elharapozásában keresendők. Ennek az elgondolásnak megfelelően csak olyan párt kaphat kormány alakításra megbízást, amelynek gyökerei vannak a választótestületben és amelynek nem volna szüksége különösebb erőfeszítésekre ahhoz, hogy a parlamenti többséget megszerezze magának. Ebből a

szempontból a polgári pártok közül kétségtelenül a Duca-féle liberális frakció volna a legilletékesebb, mint amely a legnagyobb kormányzati rutinnal rendelkezik és választások levezetésében is legnagyobb mesternek bizonyult a múltban. Érdekes kísérőjelensége ugyanis a jelenlegi kormányválságnak, hogy a demokrácia mellett a leginkább kardoskodó frakciók sem ragaszkodnak ezuttal a szabad választások jelszávához. Köztudomá-

Antidemokratikus eszközök a demokrácia érdekében

Előállott tehát Romániában is az a paradox helyzet, hogy a demokrácia érdekében antidemokratikus eszközök alkalmazásától sem riadnak vissza a demokraták. Bukarestben nem csinálnak titkot abból, hogy ezuttal nem vennek rosszra, ha a liberálisok egy általuk levezetendő választás során visszashorítanak a szélsőjobboldali szervezeteiket. És figyelembevéve a liberális pártok ezen csoportokkal szemben az utóbbi időkben elfoglalt kategorikus álláspontját, erre minden kilátás meg van.

Miután azonban a liberális párt és különösképpen I. G. Duca személyének kérdése még mindig nem nyert végleges megoldást a felsőbb szférákban, számítani kell egy, a liberálisokat megkerülő megoldásra is, amelynél — tekintve a kisebb frakciók nagyszámát — szabad tere nyílik a fantáziának. A georgisták például Jorgával szövetségben Duca ellen, igyekezve maguknak Iulian és Argetoianut is megszerezni. Szó van a liberális párt kettő szakadarsáról is és ennek eredményeképpen Argetoianu volt közoktatásiügyi miniszter elnöksége alatt georgisták, a diszidens Duca pártiak, Joan T. H. Florescu és Goga alakítanak kormányt. Argetoianu, Lupu és Iulian agrárkormány alakításáról álmodoznak. Hétfőig minden el lesz intézve.

A ma délelőtti tervezett minisztertanács elmaradt. Vaida lakásán fogadta a kormány tagjait. Délben egy órakor Titulescu bankettet adott a külügyminiszteriumban Perics volt jogász látó külügyminiszter tisztelőre, aki a nemzetközi kereskedelmi kodex megteremtése érdekében jött az országba.

Mussolini és Göring a Népszövetség teljes átszervezésének tervében állapodtak meg

A francia kormány semmi szín alatt nem adja hozzájárulását a Népszövetség átszervezéséhez

Párizs, november 11. A Liberté értesülései szerint Mussolini és Göring Rómában a Népszövetség teljes átszervezésének tervében állapodtak meg. A tervet ismeri már a Quai d'Orsay is. A lap hangoztatja, hogy a francia kormány semmi körülmények között sem adja hozzájárulását a Népszövetség Rómában elhatározott átszervezéséhez. Egyidejű jelentés szerint a Népszövetség tagállamainak a jövő év február végéig nyilatkoznia kell hajlandók

su ugyanis számukra, hogy egy vasgárda, mint a cuzisták lényegesen növelt népszerűségüket az elmúlt esztendő alatt. Szabad választások tehát azt jelentenék, hogy egyik frakció sem érné el a parlamenti többséghez szükséges negyven százalékot és így az új választások alapján megalakítandó kormány kénytelen volna olyan koalícióra támaszkodni, amelyben feltétlenül helyet foglalnának a cuzisták és a vasgárdisták is.

Ilasievici udvari marsall pénteken este értesítette Vaidát arról, hogy az uralkodó az eredeti tervtől eltérően, nem szombaton, hanem vasárnap délelőtt tíz órakor érkezik a fővárosba. Tizenkét órakor Vaida audiencián jelenik meg, majd ebédre is meghívást kap. Vasárnap délután megkezdődnek a konzultációk, még pedig a következő sorrendben:

A király nem akar diktatúrát
Pop Cséső István kamarai és Costachescu szenátusi elnök, Avarescu, Iorga, Duca, George Bratianu, Argetoianu, Lupu, Iulian és Goga. Míg az ellenzéki pártvezérek audienciája tart, a lelépő kormány tagjai bucsuminisztertanácsra ülnek össze.

Biztosra veszik, hogy az új kormányban, bárminő is lesz az, közismerten energikus fiatal emberek kerülnek egy a belügy, mint az igazságügyminiszterium élére. Az Adevurul szerint az uralkodó az alábbi kijelentést tette volna a napokban:

— Választási kormány a jelenlegi körülmények között a diktatura felé való utat jelentené, én pedig nem akarok diktatúrát.

Maniu exponált Vaida-párti megyékben jelölteti magát

A nemzeti parasztpártban tartja magát a verzió, hogy Vaida Sándor lemond és a párt elnökségét Mihalache veszi át, akit Maniu is támogatna. Az erdélyiek mindenestre megkísérelték egységesen résztvenni a választásokon: Maniu Szilágy megyén kívül Szeben, Cluj és Teleorman megyékben, vagyis Tilea, Hatiegan Emil és Mirto választási hazájában jelöltetné magát. Mindhárom közismerten exponált Vaida párti.

VILÁG TÜKRE

Németország német tükrökben

A hírhedt Gleichschaltung után a Deutsche Allgemeine Zeitung volt az egyetlen német újság, amely olykor-olykor megugatta Hitler szekerét. A német nehézipar állott a háta mögött, ugyanaz, amely a nácizmust pénzelte: ez volt a példátlan merészség nyitja. A D. A. Z. főszerkesztője, az Erdélyből származó Fritz Klein azt hitte, hogy ezen az alapon megengedhet magának egy kis szordipós ellenzékieskedést.

Tévedett. A lapot betiltották és az újbóli megjelenését csak a Klein eltávolítása után engedélyezték.

A hoppon maradt Fritz Klein hallgatott vagy féltékeny; most azután újra megszólalt, Deutsche Zukunft címen terjedelmes és feltűnően olcsó aru hetilapot ad ki, amely az ellenzékiesség örve alatt, anti-náci álarccal próbál a külföldön Greuel-Deutschland mellett hangulatot kelteni. Klein tovább játssza a független publicista szerepét. Ismételtlen hangoztatja, hogy ő a világot sem náci és reméli, akad majd, aki kötélnék áll, elhiszi az ő „tárgyalagos” megállapításait; elhiszi, hogy Németországban minden rendben van, Hitlerék nem semmisítették meg szép sorjában mindazokat az értékeket, amik a kultúremberiség legfőbb kincsei. Mintha a Klein saját külön esete is nem bizonyítaná eléggé, hogy aki mukkanni mer, arra rögtön ráeszik a mai Németországban a szájkosarat és csak akkor veszik le róla, ha beáll azoknak a zsoldjába, akik szép fehérre mázolva akarják a német szennyet a világ elébe tárn.

Fritz Klein azonban még nem tudja jól a leckét és egyre az a malheur éri, hogy eljár a szája. Kifejez egyet-mást abból, aminek agyonhallgatására voltaképpen szegődötték. Lapjának most kezembe került második száma például akarlanul számos „Blösse”-jét fedj fel a hitleri politikának, gazdálkodásnak, kultúra gyilkolásnak.

Kezdjük a vezércikkben, Németországnak a Népszövetséggel történt kilépését kellene dicsőítenie. Hogy ez mennyire indokolt és bölcs cselekedet vala, Fújja is szegény nagykeservesen ezt a ráparancsolt nótát, de közben néhány igazság is kicsuszik a tolla alól. Például, hogy Genf még sem olyan hekkuba, mint amilyennek most náciék hirdetik. Ellenkezőleg: fontos gócpontja a nemzetközi politikának s egy kis óvatossággal és ésszel (olyan tulajdonságokkal tehát, amik teljesen hiányoznak a mai Németországban) bizonyos előnyöket lehet ott kicsiholni a gyenge nemzetek számára. A lengyel sajtó diadalkiáltásából is kiviláglik, milyen fontos volt Németország számára az állandó tagság a Népszövetség tanácsában. Elejét vehette, hogy egyhangú népszövetségi határozatok jöhessenek létre Németország ellen, már pedig csak az egyhangulag hozott határozatok érvényesek. A népszövetségi szabályzatnak eme előírása folytán Németország helyzete nem volt kijáratatlan a Machtstaatennel szemben.

De ha így áll a dolog, akkor miért lépett ki voltaképpen Németország a Népszövetségből? Ezt is megtudjuk, mert a kétbalkezes Klein ezt is kitalálja: „Das innere Regiment der einzelnen europäischen Nationen kann nicht zur Erörterung stehen”. Tehát úgy van, ahogy sejtettük: Hitler főleg a zsidó-vita miatt szaladt el Genfből és már szeretne vissza somfordálni, ha biztos lenne benne, hogy nem ismétlődik meg vele ez a drámai feszültségű tetemrehívás.

A Deutsche Zukunft amerikai helyzetképpel is szolgál. A cikk címei biztatók; azt hihetnők, hogy Amerikában bizonyos szimpátiák élnek Németország leszerelési követeléseiről. A cikk maga azonban egészen mást tartalmaz. Kiderül, hogy csak néhány vidéki lap visetetik némi megértéssel a német álláspont iránt, egyébként az egész sajtó németellenes.

ek

b c

Okmatalp soká tart

MA

át, kataros

je!

elyezni, újajépítési hiát finom uncián-állapította meg. az arany ára 11 Az angol alsóház amerikai aranyvá Chamberlain ana font és dollár vonatkozóan feljelentette, hogy függetlenségére, dominionok kor-egwood ezredes egy talán a fran rögzíteni a fonr azt a kijeleny az angol valu közöttől függetle-

entések szerint van a nagy köz-állió dollár ér-kiírni és vég- a munkanélkü- amán két millió- péig újabb két- eket a közmaun-

rsjáték asa

November 10. Az zásán a 100.000 81 számú sors- a 77.913, 37.608 tek.

szégett le ben

v. 10. (Az Uj pátaru ucca 40. sserülése miatt minden erőfe-nyult, a ház és e leégett. A ház totitva.

Lepkizdó st. Strada Baran Telefon: 9-74.

Persze a D. Z.-nek gyorsan keze ügyében a magyarázat: „Newyork a zsidó internacionálé szellemi és pénzügyi központja”. Eszerint a zsidók lennének az amerikai németellenesség szíve. A következő mondat aztán rácsafól erre a megállapításra is. Megtudjuk, hogy „teljesen elhibázott lenne azt hinni, hogy a németellenes front offenzív előtöréseit csak a zsidók irányítják”. Hatalmas szövetségeik vannak: a franciák, a lengyelek, a csehek, akik óriási apparátussal dolgoznak a németellenes bojkott érdekében. Sőt a japán kereskedelmi attasé is tagja a bojkottmozgalom központi választmányának.

A D. Z. azt is el akarja hitetni a jámbor olvasóval, hogy november 12-én választások lesznek Németországban. Választások és nem a rabszolghad felhajtása az urna elé. Itt, ennél a pontnál aztán az a baleset éri, hogy Goebbels dr. t idézi, aki így harangozza be ezt a „választást”: Wir werden die Abgeordneten des neuen Reichstages auf Herz und Nie ren prüfen und sie vorher eidlich auf die Poljtik der Regierung Verpflichten! — Pompás kis választás!

A D. Z. persze a német kultúrával is foglalkozik. Paul Fechter például a színészről ír, és miután jobbra-balra forgott a forró kása a gutgesinnt újságnak súlyos probléma körül, majdnem szóról szóra megerősíti azt a megsemmisítő ítéletet, amit néhány hét előtt a Sammiung című emigráns folyóiratban — az Uj Kelet már írt róla — Alfred Kerr, az emigráns zsidó mozdított felelte. Ezúttal — írja Fechter — a széznnyitás súlyos tróliá tette a berlini premier premier követett, a berlini színház folyam volt. „ein nicht immer sauberer, manchmal über duftender, aber ein Strom, der einer gewissen Wacht und Aussenlichkeit nicht entbehrt. „Most azonban, in dieser Spielzeit ist von Ströme über hungt keine Rede mehr, sondern höchstens Tröpfeln.“ Baj van a darabokkal, hiszen a legjava drámaírók világga futottak, baj van a rendezés körül, a mostani berlini színház még a klasszikusokat sem tudja tisztességesen kihozni, az egykor ünnepelt színészek a hivatott rendező irányítása nélkül bambán dadognak és Fechter ur elírja magát: „Wir brauchen anderes, Abwechslung, wir brauchen Buntheit und Leben. — wir brauchen Theater und nicht nur Tröpfeln.“ Na de ilyet, amikor maga Goebbels is beállott a drámaírók sorába! A legfurább a befejezés. Fechter szóról-szóra ezt írja: „In Zeiten, wenn die Menschen Sorgen haben, soll man ihnen Möglichkeiten des Vergessens schaffen — von denen die beste trotz dem Film immer noch das Theater ist...“ Tehát hiába jött meg a német messiás, a németeknek még mindig gondjaik vannak, felejtetni valójuk van és cir-censes-ről kell számukra gondoskodni, narkotikumról, hogy ne gyilkolja meg őket a gond. Szépen vagyunk!

A D. Z. minden dresszura ellenére azt sem tudja szó nélkül lenyelni, hogy ezen túl a porosz minisztérium rendelkezése folytán csak azok habilitálhatnak, akik a Geländesport és Arbeitslager örve alatt katonai kiképzésben részesültek. Alázatosan kivételként eszedezik. Mert, ha mereven alklamaznának ezt a parancsot, akkor a ferdére nőtt Schleiermacher, a komikus testü Schoppenhauer és a vízfejü Helmholtz mai másai sem juthatnának tanszékhez. — A kulturális hírek között szerepel, hogy Erwin Schrödinger a német természettudomány legnagyobb disze, ez idő szerint elszabadsgolt berlini professor Oxfordba költözik; ott kapott laboratóriumi mokát és egyetemi tanári állást, tanítási kötelezettség nélkül. A nagy matematikus, Hermann Weyl pedig az amerikai Princetonba szaladt a mai német kultúra elől.

A D. Z.-nek közgazdasági rovata is van. Megtudjuk belőle, hogy a Reichsbauerntagot nem merték megtartani; elhalasztották. A parasztok anyagi gondjai nak megvitatása helyett Bauernkundgebung lesz. Fáklyák, agitációs beszédek esindaratta. Egy kevésbé veszedelmes, mint a parasztok száját megnyitni!... A német kivitelről azt hirdeti egy cikk felírása „leicht gebessert!“ A konkluziója persze egészen más. Ez: Der Ernst des deutschen Aussenhandels und Devisenproblems bleibt also unverändert bestehen. Sőt még ennél cífrább prognózist is olvasunk. Így hangzik: Der bisherige Ausfuhrüberschuss kann nicht mehr verbürgt werden. Tehát a helyzet rossz, de előreláthatóan még rosszabb lesz.

A könyvirodában egyetlen egy könyvrecenzió buslakodik. Természetes, mert a mai német könyvtermésre kár a szót vesztegetni. Es ez az egy könyv is az S. Fischer kiadványa (Fischer Számi Ungváról költözött vagy negyven évvel ezelőtt Berlinbe és lett a Moritz Herman irányi

Select Mozgó

Nagy sikerrel folytatja Brigitte Helm

legújabb filmjének vetítését: A láthatatlan gárda

Megrendítő kémtörténet, a többi szerepekben: Karl Ludwig Diehl, Theodor Loos, Oszkar Homolka.

Select Mozgó

tása alatt a modern német irodalom utörője a kiadás terén) és az emigráns Thomas Mann Die Geschichte Jaakobs című regénye. A recenzió írója kisüti, hogy bátorság kellett hozzá a mai Németországban bibliai témával előhozakodni! Igen, a hiba erősen népszerűtlen máma Németországban. Sőt a tizparancsolat is népszerűtlen. Hiszen a Ne Iopj, ne öl! —parancsot is hatályon kívül helyezték Hitlerék.

A D. Z. apró hírei élesen rá világítanak Németországra: Az országuton gyalogszerrel vándorlók száma még mindig „igen nagy“ (sehr gross!), a keletporosz országi nehézipar helyzete „vígasztalan“, az aki a rádióján orosz leadót hall-

gat, azt irgalom nélkül koncentrációs táborba dugják, a földalatti agitáció a mai uralom ellen hiába a drákói büntetések, egyre tart és egyre nagyobb mérvü. M a cigaretták is kommunista képekkel vannak gyakran díszítve. Ennek a fajtának „Rote Sorte“ a neve.

Summa-summarum: A német sajtóiroda ügyefogyott zsoldost csipett fel Fritz Klein személyében. Nem érti a mesterséget, igazán nem éri meg a pénzt, amit ráköltötenek. Németország védelmére vount ki és — oh a megfordított Bálám! — állami pénzen Németországot káromolja. Mert, ha nem is fedi fel az egész rémséget, néhány megdöbbentő részizgásigot akaratlanul is feltár róla.

Weizmann Chaim a londoni zsidó konferencia meg-bizásából felvette a tárgyalásokat James Macdonald népszövetségi főbiztossal

A zsidó egység manifesztálása a londoni konferencián

Párizs, nov. 11. Tegnap Párizsba érkezett dr. Chaim Weizmann a Cionista Világszervezet volt elnöke és a cionista exekutívé tagja dr. Nahum Goldmann és Norman Bentwich professzor kíséretében. Weizmann és kísérete a londoni zsidó világszervezet konferenciáján küldetésében jöttek, hogy felvegyék a kapcsolatot James Macdonalddal, a Népszövetség menekültügyi főbiztosával és megbeszéljék vele a németországi zsidó menekültek segélyezésének és az akció szervezésének ügyét. A tárgyalások során szóba került a zsidó testületek képviselőinek kérdése is a főbiztos mellett létesítendő nemzetközi segélyezési igazgatósági tanácsban. Párizsból Genfba utaznak a zsidó delegátusok, hogy tárgyalásaikat a népszövetségi főbiztossal folytatott beszélgeté-

sék eredményei alapján a Népszövetség főtákarásával folytassák.

James Macdonald franciaországi látogatása után beutazta a többi országokat is, amelyekben németországi zsidó menekültek tartózkodnak vagy letelepedtek, hogy tanulmányozza helyzetüket és meg vizsgálja a gazdasági beilleszkedésüknek lehetőségét.

Zsoldos tanintézet

a legjobban készíti elő középiskolai magánvizságra, érettség re, Huszonhetedik tanór. Internátus, Budapest, VII. Dohány u. 84.

Goebbels nyilatkozott a zsidókérdésről egy zsidó ujságírónak

A német propaganda miniszter egyetlen egyenes választ nem adott a feltett kérdésekre

Genf, nov. 11. A genfi népszövetségi alelnökéből zsidó ujságírók érdekes beszélgetést folytattak Goebbelssel a németországi zsidókérdésről. A beszélgetés csak most került nyilvánosságra, miután előzőleg Goebbels hitelesítette a saját nyilatkozatait.

A zsidó hírlapírók előtt hosszabb beszédben fejtette ki dr. Goebbels a németországi zsidókérdésről a maga álláspontját. A beszéd során egy varsói zsidó ujságíró a következő kérdést intézte Goebbelshöz.

Az ujságíró: Ön arról beszélt, hogy a német kormánynak becsületes szándéka a zsidókérdést gyakorlatilag megoldani. Hogyan képzei Miniszter ur ezt a megoldást?

Dr. Goebbels: A kérdést addig nem lehet elintézni, amíg nem alakul ki nyugodt atmoszféra mindkét oldalon.

Az ujságíró: Elismeri tehát a Minisz-

ter ur, hogy a mai helyzet nem jelenti a végleges megoldást?

Dr. Goebbels: Amit eddig az adott viszonyok mellett tehetettünk a kérdés megoldása terén, az megtörtént. De a végleges megoldást csak akkor találhatjuk meg, ha a zsidóság, amelynek külföldön is vannak hit- és fajszorsosai abahagyja azt a propagandát, amellyel nyomást akar gyakorolni Németországra ebben a kérdésben. Németország nem hagyja magát terrorizálni. Ez tisztára belső német ügy.

Az ujságíró: Nem gondolja Miniszter ur, hogy ha például a németek valamely külföldi államban az ottani kormány részéről ugyanolyan elbánásban részesülnek, mint a zsidók Németországban, akkor az összes németek sikra szállnának a német kisebbségek jogaiért?

Dr. Goebbels: Ön tehát a zsidókat Németországban nemzeti kisebbségnek te-

A timisoarai önkéntes mentőegyesület népjóléti minisztérium által engedélyezett készpénzsorsjátéka.

Egy sorsjegy csak ötven lei

Lej 250.000.—, Lej 100.000.—, Lej 50.000.—, Lej 25.000.—
mellyel nyerhet és számtalan kisebb nyeresémet.

EGYETLEN HUZAS:
1933 december hó 10-én
Timisoarcan, a Primária
nagytermében.

BANKHAZUNK UTJÁN
vásárolt sorsjegyek nyere-
ményeit azonnal kész-
pénzben fizetjük.

Banca Ilescu S. A. Cluj

Fiókok és ügynökségek egész Erdély és Bánát területén.

Postai megrendelésnél csatolandó a portódíj.

Vegyen mentősorsjegyet!

butorait

tőlünk vásárolja, 3 előnye van:

1. Minőségben elsőrendűt kap!
2. Otthona izléses lesz!
3. Készpénzért nagyon olcsón és hitebe is kedvező feltételek mellett vásárolhat!

SZÉKELY és RETI
Butorgyár R. T.
Târgu-Mureş, Bucureşti, Braşov.

Az ujságíró: A kérdés nem azon mulik, hogy én minek tekintem a német zsidóságot. Én csak ujságíró vagyok és kérdéseket teszek fel.

Dr. Goebbels: Ön a zsidóságot kisebbségnek tekinti?

Az ujságíró: Én nem vagyok a német zsidók képviselője és így erre nem felelhetek.

Dr. Goebbels: De maguk a zsidók sincsenek tisztában ezzel. Itt vannak például nálunk a cionisták és a német nemzeti zsidók. A zsidóság önmagában is pártokra van szakadva.

Az ujságíró: És ha ma az egész német zsidóságnak egy mindenki által elismert képviselője jelentkezne?

Dr. Goebbels: De melyik? Hiszen vagy tizenkét zsidó árnyalat van nálunk és nem tárgyalhatunk mindegyikkel külön-külön.

Az ujságíró: De hiszen nem régebben megalakult az összes német zsidók birodalmi képviselője, amelyről az ujságok részletesen beszámoltak.

Dr. Goebbels: Ugy? Ezt nem is tudtam. Ez csak a legutóbbi napokban alakulhatott meg.

Az ujságíró: Igen. Nos, ha ennek a zsidó képviselőségnek a küldöttsége megjelenne ön előtt, fogadná Miniszter ur?

Dr. Goebbels: Eddig még nem találunk méltónak ilyen magas megtiszteltetésre...

Az egybegyűlt ujságírók nagyot nevettek és ezzel ez a téma le volt tárgyalva.

Egy másik ujságíró a következő kérdést intézte a miniszterhez:

— Igaz az, hogy ön egy Szsido törvényt készít elő?

Dr. Goebbels: Nem igaz: Erről nincs tudomásom.

Ezután szóba került, hogy bizonyos lengyelországi lapokat kitiltottak Németországból. Dr. Goebbels kijelentette, hogy ebben az ügyben a lengyel külügy-miniszterrel megegyezés történt.

Egy ujságíró megkérdezte: — Be fogják engedni ezután a zsidó lapokat is?

Dr. Goebbels: Ha tisztességesen viselkednek.

Az ujságíró: Zsidó lapok mindenkor tisztességesen viselkednek.

Dr. Goebbels: Igen, a zsidó lapok azok világesodák...

Linoleumok Viaszvasznak Butorszövetek Matráczuzatok

Nagy választék! Olcsó árak!

BOSKOVICS TESTVÉREK

Kárpitoskellékek szaküzlete
Cluj, Str. Regina Maria 15, Tel. 9-10.

VASAR
AZ EL
Már
Sighet-
11. (Az U
éves, de n
ember meg
ról, azt m
tikus fia".
bemutatko
kor bemon
bia admini
Csak ak
kor megm
adóhalaszt
szinét és h
ros pénzüg
Arról, ho
jó időkb
többre. Ho
elpusztítot
nagyon gaz
stagnál a f
Rept
Riadtareu
pénzügyigaz
bizottságok
szörnyű pus
A falu me
re jár, hogy
a házakat és
az erdőbe. D
perceptor, ny
csendörök, k
kovács. Üres
léleknek szin
zottság konst
zárva, jegyz
ról és a cig
tót. Az ágense
menyasszonyi
gyvertartatót.
szítik a szoms
A falvak in
ceptor raktár
pedig megtel
ság raktárai,
ujabb raktárh
tele kihurolt
huzza le a re
odakerül a ha
Bukarestben
repülőbizottság
Bukovinából
biztatását korl
bitják...
Ny
arr
A máramaro
lusztálása vé
napokban 16 ez
árverezték a S
Mellékesen me
félévvel ezelő
négy millió lej
Igaz, akkor ha
szó. De nézzük
nak az érdekel
— 105 ezer le
követel a pénzi
Benne van egy
tes épület, esu
kérvénye nincs
30 ezer lej, am
nek. De ettől v
zámom a mai na
Elvittem a p
ezer lejt s kérte
zón ki 30 napp
tervenitől az é
utján Joszovits
A prefektus át
nak, a pénzügyi
dolgozott — s a
amivel, kihangs
zom, elárverezt
fömbömet.
Ebben a hóna
bia pénzügyigaz
voltam a megy
költiséget a zsebe
téséből fedezem
a papirt, és a tí
eltört ablaküveg
is meg kell mon
gatóság tolettjén
az én fizetésemb
hány hónapja ho
ezer lejt költötte
most itt van a m
büntetéssel fenye
re, ha akár egy
és hivatalból val
az esetre, ha az
ad a szatmári m

AZ ELSODORT MÁRAMAROSI ZSIDÓSÁG

Máramaros az államkincstár leépített vállalata

Sighet-Máramarossziget, november 11. (Az Új Kelet tud.) Huszonnégy éves, de nem néz ki annyinak. Ha az ember megfellejtkezhetne a mesterségéről, azt mondaná róla, hogy „szimpatikus fiú”. Kisdíjakosan félénk és a bemutatkozásnál erősen elpirul, amikor bemondja a nevét: — Vasile Cilibia administrator financiar.

Csak akkor könnyebbül meg, amikor megmondjuk, hogy nem akarunk adóhalasztást. Csak látni akartuk a színet és hallani a hangját. S Máramaros pénzügyigazgatója szívesen beszél.

Arról, hogy a megye évi termése a jó időkben sem futotta két hónapnál föbbre. Hogy a júliusi árvíz mindent elpusztított. Hogy a megye gazdag, nagyvon gazdag, fában és sóban, de stagnál a fatermelés és nincs piaca a

sónak.

De ki nem ismeri ezt Máramarosban? Ezer kérvény és memorandum, új sajkák és felségirat, kortesbeszéd és interpelláció évek hosszú sora óta ezt bizonyítja. — követelve és könyörögve. A chéder-gyerekek is tudják itt a sablont, mely azzal kezdődik, hogy „a háboru után megfosztották Hinterlandjától ezt a szerencsétlen vármegyét és ennek következtében sáfóbbi, sáfóbbi”.

A pénzügyigazgató minden bizonynyal valamelyik Madgaruhoz intézett riportjából idézett. Abból a riport-félel, melyet a minisztériumban a napidíjasok a borítékok színeről megösmernek és felbontatlanul a papirkosárba helyeznek. Ezt a leckét mi legalább olyan jól tudjuk, mint a pénzügyigazgató. Lássuk mi van a pénzügyekkel.

Repülőbizottság, égszakadás, földindulás

Riadtarcu emberek veszik körül a pénzügyigazgatóság épületét. Repülőbizottságok szállták meg a megyét és szörnnyü pusztításokat végeznek.

A falu még próbálkozik. Amikor híre jár, hogy jön a bizottság, lezárják a házakat és a falu népe elmenekült az erdőbe. De jön a bizottság előtt a perceptor, nyomában két ágens, majd esendörök, kisbíró és a falusi cigánykóvács. Üres az egész falu, teremtett léleknek színet sem lehet látni. A bizottság konstatálja, hogy a ház le van zárva, jegyzőkönyvet vesz fel az esetről és a cigánykóvács kifeszíti az ajtót. Az ágensek elviszik a pokrocot és a menyasszonyiládát, az ágymenit és a gyertyatartót. S ha itt elvégezték, feszítik a szomszéd ajtót...

A falvak ingósága átvándorol a perceptor raktárába. Máramarosszigeten pedig megtelnek a pénzügyigazgatóság raktárai. A fiskus minden héten újabb raktárhelyiségeket bérel és rak tele kihurcolt butorral. A fiskus sorra húzza le a redőnyöket és a lakat fölé odakerül a hatóság pecsét.

Bukarestben meg vannak elégedve a repülőbizottságok működésével és a Bukovinából ideirigált ágensek megbízatását korlátlan időre meghosszabbítják...

Nyilatkozatok a Stern-féle árverés körül

A máramarosi inkasszó-vizonyok il áusztalása végett elmondjuk, hogy a napokban 16 ezer lej adótartozásért elárverezték a Stern-féle emeletes házat. Mellekesen még megjegyezzük, hogy félévvel ezelőtt a pénzügy emberei négy millió lejre értékelték a házat. Igaz, akkor hagyték felvételről volt szó. De nézzük csak meg, mit mondanak az érdekeltek.

— 105 ezer lejt — mondja Stern — követel a pénzügy 1934 április 1-ig. Benne van egy fél ház, új és adómentes épület, csupán az adómentességi kérvénye nincs elintézve. Ez magában 30 ezer lejt, amit alaptalanul követelnek. De ettől eltekintve, — össztartozásom a mai napig 76 ezer lejt tesz ki. Elvittem a pénzügyigazgatónak 60 ezer lejt s kértém, hogy a többire tüzön ki 30 nappal később árverést. Intervenált az érdekelten a prefektus utján Jozsovits Lipót hitközségi elnök. A prefektus átírt a pénzügyigazgatónak, a pénzügyigazgató egy ideig gondolkozott — s a végén 16 ezer lejt miatt amivel, kihangsúlyozom, nem is tartozom, elárverezték négy millió lejes háztömbömet.

Ebben a hónapban — mondja Cilibia pénzügyigazgató — tizenháromszor voltam a megyében inspekcóra. A költséget a zsebemből fizettem. De fize tésemből fedezem az irodai takarítást, a papírt, és a tintát, a tollhegyet és az eltört ablaküveget, s bocsánat, de ezt is meg kell mondjam: a pénzügyigazgatóság tolettjének a tisztántartása is az én fizetésemből lesz fedezve. Né hány hónapja hogy itt vagyok és 30 ezer lejt költöttem el a sajátomból. S most itt van a miniszter átirata, mely büntetéssel fenyeget meg arra az esetre, ha akár egy nap haladékot is adok és hivatalból való menesztést ígér arra az esetre, ha az inkasszó-média, elmarad a szatmári médiától.

Máramaros: az államkincstár leépített vállalata

Máramarosban minden deficitet zárol. Az államkincstár a háboru előtt is ráfizetett Máramarosra. Akkor nemzeti ségi vidéknek számított, erős iskolahálózatot építettek ki és hatalmas tisztviselő karral igyekeztek ellensúlyozni a nemzetiségek hegemoniáját.

Ma a községek nem bírják előteremteni költségvetésüket, deficitet dolgozik a város és a megye, ráfizet Máramarosra a CAPS a Monopol és a többi autonóm pénztár. S ráfizet Máramarosra mindenki, aki itt él, a mindenki, aki itt kezd valamit és van ráfizetnie, valója.

Az államkincstár az elmúlt évben bevételezett 32.290.097 lejt, összesen, direkttel és indirekttel, vámmal és bírsággal. Ezzel szemben a pénzügyigazgatóság kifizetett 50.524.204 lejt.

Tizennyolemillió lejes deficitje van az államnak Máramarosban, — ezért leépítéseket eszközöl. Ezekkel a leépítésekkel kapcsolatosan, idézzünk egy szigeti ügyvéd memorandumából, amit Comsa Jonel szenátor utján letett Madgearu pénzügyminiszter asztalára és amely hűséges visszhangja a máramarosi hangulatnak:

„Az államkincstár ráfizet Máramarosra — mondja a memorandum. A kormány ezért leépít. Szatmárra helyezi például a pénzügyigazgatóság constatare-osztályát Felsővisóra az erdőigazgatóságot és minden igyekezetével azon van, hogy faluvá züllesze ezt a jobbsorsra érdemes várost. Ugy kezelik Máramarost, mint egy nagy cég egyik, rosszul jövedelmező vállalatát. Egy kormány nem engedhet meg magának ilyen esuf játékot. Mi, ugy ahogy vagyunk, nyomorúságunkkal és deficitünkkel elszakíthatatlanul az ország egészéhez és testéhez tartozunk, ezért, egyenlő bánásmódot követelünk”.

Az inkasszó-média azért jobb, mint a szatmári...

A közvélemény felé — a pénzügyigazgató védekezik. Mint a szepegő kisdíjak. Tanár ur kérem, én megtanultam a leckét, bizonyísten, egész nap tanultam, csak elfelejtettem...

Az mondja: ki látja még ugy, hogy mi van a megyében, mint ő, aki tizenháromszor megy egyetlen hónapban inspekcóra. Aki látja, hogy éhínség van Máramarosban és éjszakákon keresztül írja a miniszternek a riportokat és kéri, hogy essen meg a szíve ezen a szerencsétlen népen, S akkor azzal válaszol a miniszter, hogy a jobbik esetben megbünteti, de ha rossz kedvében lesz — hát kiteszi a szűrét. Ő tudja, hogy a paraszt, ha van 100 leje, szalad a városba és vesz rajta málet. Ő ember, ő tulateszi magát minden miniszterj dreszen. A multkor is: nem árverezte el egy paraszt viskóját, akinek ezen a viskón kívül semmije sincs de erre tartozik 5000 lejt adóval. Még azt mondja, hogy az övé a legnehezebb poszt ebben az országban, mert fojtogatják minden oldalról nincs kiút és ő kérte az elhelyezését... Majd hirtelen egy kijelentés ami inkább Bukarestnek szól: — Október 1-ig, az első félévben, a szatmári inkasszó-média 25,50 százalékot tesz ki, míg az enyém 25,70 százalékot.

Párizsi utolsó divat:

OTTOMAN-SATIN

MONNA-VANNA

Sikerült, Hölgyeim, hogy Önöknek ugyanebben az időben és azzal a selyemmel szolgáljon a

GALLIA

amelyet most ősszel Párizsban hordanak,

rendkívül olcsó árban.

Gyári lerakat: CLUJ, STRADA GENERAL NECULCEA 2. (Renner palota.)

Hivatalos adatok és azok követkevénciái.

Egy lelkiismeretes pénzügyi tisztviselő statisztikát állított össze. Megállapította többek között, hogy Máramaros adótartozása 53 millió lejre rug s csak ugy, privát szorgalomból és magánhasználatra megállapította, hogy a zsidóság aránya a közterhek viselésében 79,3 százalékot tesz ki.

Az első adat repülőbizottságot hozott, a második adat — a Stern-féle árverést. Mert az 53 millió lejt be kell hajtani. Ebből kell fedezni a deficitet.

Az ágensek jelentették ugyan eddig is, hogy a hátralékok nem lehet behajtani. Mert — érveltek — hiába vetettek ki például Bárfalvára 582 ezer lejt, az esztendő során csak 134 ezer lejt lehetett beinkasszálni. Három évvel ezelőtt beinkasszáltak ugyan Bárfalván 580 ezret, de annak három éve — akkor volt...

S most ne kutassuk azt, hogy miért van Máramarosnak 53 millió lejes hátraléka, ne beszéljünk arról, hogy hogyan működtek a vidéki követőbizottságok és kik azok a „kormánykörökhöz közelálló jó románok”, akik egy évtized óta egyetlen vasat sem fizettek adóba. De meg azt se forszírozzuk, hogy egyáltalán: az egész országban, de főleg a fővárosban, milyenek a hátralékok.

Érdeket bennünket most az a tény, hogy a pénzügyminiszter leküldött a pénzügyek vezetésére egy 24 éves fiatalembert, akit állandó fenyegetésekkel sikerült sakkbantartani. Repülőbizottságokat ereszt a megyére s akit érdekel, szem

tanuja lehet annak az épületes látványnak, amikor a faluban megjelenik a bizottság, a faluban teremtett lelket nem talál, feszíti az ajókat, miközben a falu népe fogcsikorgatva és ökölbeszorított kézzel, de mégis remegve várja a fejleményeket.

S láthatja naponta a hatalmas társzekeret, telerakva ágymenivel és butorral s a járda szélén, a tömeg között az aktuális adóalanyt. S láthatja a lehuzott redőnyöket és a 16 ezer lejes tartozásért elárverezett négy millió épülettömböt.

Ennyit sikerült eddig elérni. Az 53 millió nyomra sincs. Nincs már mit kivinni a házból, a falunak sem kell már kimenekülni az erdőbe — de az 53 millió mégse nincs. Mert nincs.

Csak az egész évre kivett összeg 25,70 százaléka...

Majsi, a fiam, aki 3 éves, de néha néha kimerészkedik a szigeti uccákra, a szomszéd gyermekkel végrehajtosít játszik.

Ő a végrehajtó, a könyörtelen, aki nem ad haladékot, aki azt mondja: attoj viszem a bujtót s nem törődik azzal, hogy az adóalany, a kis Gitta, fizetni akar 100 lejt s igéri, esküszik, rimánkodik hogy ne vigyen semmit, mert a hét végén kifizeti a többit.

Kár, hogy Majsi nem tud írni. Mert akkor megírná Madgearunak, hogy köszöni szépen a játékot. Ebben az országban egyebet ugyse lehet neki köszönni...

Schön Dezsó

Mit keresett Coselchi, fasiszta képviselő a Vasgárda bukaresti ünnepségén

Az Independence Roumaine éles támadása egy olasz képviselő ellen

Bucuresti-Bukarest, november 11. Az Új Kelet tud. Néhány nappal ezelőtt Bukarestben járt Coselchi olasz fasiszta képviselő, meglátogatva a fővárosi olasz kolóniát. A kormány igen előzékenyen fogadta az olasz vendéget, aki azonban felhasználta az alkalmat arra, hogy résztvegyen egy vasgárdista ünnepségen, ahol két régi vasgárdistát esketett fel az antiszemizmusra Zelea Codreanu, a szervezet „kapitánya”. Az Independenense Roumaine, a liberális párt franciányelvű, a külföldszámára írott hivatalos lapja ebből az alkalmából a következő cikket írja:

„A Calendarul, amelynek a vasgárdához való kapcsolatai közismertek, tudósítást közöl az ünnepségről, amelyen Coselchi fasiszta képviselő erőteljes beszédet mondott a parlamentáris rendszer és a demokrácia ellen. Jo-

gunk van csodálkozni azon, hogy az olasz kiküldött, aki országunkban barátságos vendéglátásra talált, jónak látta beavatkozni a belpolitikai küzdelmünkbe s egy követ fujni ezaltaltaknak egy szervezetével, amely minden szempontból elítélendő és gyakran az igazságszolgáltatás által is szankcionált agitációt folytat az országban. Súlyos tapintatlanság ez. Egyedül Coselchi urat illeti érte a felelősség, akinek fasiszta lelkesedése ez alkalommal minden határon túlmúlt. A román közvélemény sajnálja ezt a gesztust és sajnálja a fasiszta képviselő elszólásait”.

— Epe- és májbetegségeknek, epekö és sárgaság eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűviz a hasi szervek működését élénkebb tevékenységre serkenti.

Minden kolozsvári érdeke, hogy megtekintse a tanulságos

mezőgazdasági, gyümölcs- és élelmiszer kiállítás

A királyt elragadtatta a kiállítás, amelyet több mint egy óra hosszat szemlél. Bejárat a Kereskedelmi és Iparkamara új székházába, a Royal mozgó mellett.

raít
3 előnye van:
söréndür kap!
lesz! 3. Kész-
ésón és hitebe-
lek mellett vá-
és RETI
R. T.
uresti, Brasov.

erdős nem azon,
tekintem a német
iságiró vagyok és
zsidóságot kisebb-

ny vagyok a német
így erre nem fe-

aguk a zsidók sin-
It vannak pék-
és a német nem-
g önmagában is

ma az egész né-
mindenki által el-
utkezne?

lyik? Hiszen vagy
lat van nálunk és
índegyikkel külön-

szem nem régiben
német zsidók biro-
lyról az újságok

Ezt nem is tud-
bbi napokban ala-

Nos, ha ennek a
a küldöttsége
fogadná Miniszter

z még nem talál-
agas megtisztelte-

trók nagyot nevet-
volt tárgyaiva.
a következő kér-
hez:

gy Szsidó törvényt

gaz: Erről nincs

ogy bizonyos len-
iltottak Német-
bels kijelentette.

ng lengyel külügy-
s történt,
dezte:

ni ezután a zsidó

sztelességesen visel-

apok mindenkor
nek.

a zsidó lapok azok

nak
ek
ok
Olcsó árak!
ESTVÉREK
szaküzlete
ria 15, Tel. 9-10.

Kimutatás

Keren Kajemeth Löjlszrael Cluj, Calea Reg. Ferd. 32

5693.ik év KKL. eredménye:	6.686.—
5694.ik év KKL. eredménye:	20.130.—
Október:	
Persely:	4.935.—
„Imi“ persely:	170.—
Akcio:	1.485.—
Snoder:	2.960.—
Mázkir:	6.090.—
Palesztinába emigrálókól:	4.440.—
Faandomány:	50.—
Összesen: 20.130.—	
Persely:	

Minden nap egy Lei Önnek semmi, az országépítésnek pedig szilárd bázis.
 Gottlieb József 80 Lei, Weinberger Nándor 65 Lei, Roth Hermann 63 Lei, Krausz Viktor, Simon Lea 60 L. dr. Reiss mann Henrich 55 Lei, Bisitz Ernő, Fischer Ernő 54 Lei, dr. Fischer József 51 Lei, Salamon Sámuel, Biró Andor 50 Lei, Herkovics Jenő 47 Lei, Friedmann Sándor 45 Lei, Dr. Fischer Tivadar 44 Lei, Dr. Weiss Fülöp 43 Lei, Czodik Károly, Löblj Mihályné 42 Lei, Grün Samu, Janovics Samu, Deutsch Sámuelné 40 Lei, Kertész Márton 39 Lei, Dr. Tüköri Armin, Florentinál Jenő 37 Lei, Boskovics József, Grünfeld Miklós, Landessmann Samu, Stein Sámuel, Menza perse, Iyében 35 Lei, Balázs Imre, Molnár Jenőné, Hulics Ráchel 32 Lei, Simon Lajos, Czinezar Imre, Gidáli Miksa „Barzel“ 31 Lei, Wolf Sámuel, Grün Ede, Hirsch Mór, Schwartz Hermann, Farkas Józsefné, özv. Wertheimer Sné, özv. Fenichel S. né, „Cronometer“, Dr. Dénes László, Zádor Rudolf, Roschán Géza, Dux Henrich, né, Ing. Kovács János, Weinstein Sámuel, „Dibella“, Herz Béláné, Grün Mór, Mózes Andor, Grünfeld Lajos, Merbaum, Berger Dezső 30 Lei, Mikve perselyben 7 Lei, Kisebb összegek: 2.807 Lei. Összesen: 4935 Lei.

„Imi“ perselyek:
 Krausz Jichák 55 Lei, Gutfried János 50 Lei, Weiss Menásche 23 Lei, Wolf Zwi 22 Lei, Löwi Cwi 20 Lei. Összesen 170 Lei.

Akcio:
 Esküvő: Finkler Edith és Dr. Fritsch Ödön esküvőjük alkalmával 750 Lei, Bernáth Teréz és Marberg Mór esküvője alkalmával 68 Lei, Léb Szerén és Léb Izsák esküvője alkalmával 38 Lei. Összesen 856 Lei.

Ujvíj üdvözlők: 330.— Lei.
 Lichtmann Aladár halála alkalmával: Dr. Balázs Endre 50 Lei.

Bélyeg eladás: Aviva Barisszia 66 Lei, Finkelstein Alfrédné teáján 39 Lei, Bernáth Morné teáján 30 Lei, dr. Leitner Fülöpné teáján 27 Lei, Róza Morné teáján 25 Lei, összesen: 187 Lei.

Temetőben gyűjtések: 112 Lei.
 Snoder adományok: Goldmann Jenő, Dr. Sebestyén Rezső, Rados Manó 200 Lei, Dr. Jakobi József 150 Lei, Hochmann Jakab, Dr. Fenichel Mór, Judovics Lázár, Salamon Sámuel, Léb Ödön, Rosner Ábrahám, Spitzer Mór, Katz Jenő, Dr. Reiter Artur, 100 Lei, Ausländer Lajos 70 Lei, Grün Sándor 60 Lei, Adler Ernő, Salamon Antal, Feuerstein Lőrincz Berta Ferencz, Izrael József, Molnár Samu, Heller Ferencz, Katz Dénes, Gottlieb Aladár, Grün Mór, Schwartz Izidor, Nimerber Ernő, Gubbmann József, Biró Andor, Schwartz Hermann, Grünfeld Lajos, Schwartz H. 50 Lei, Dr. Harnik Géza 40 Lei, Biró Andor, Gutfried Adolf 30 Lei, Kisebb összegek: 230 Lei. Összesen: 2.960 Lei.

Mázkir adományok: Özv. Fischer Lipótné, Grün Samu 300 Lei, Dr. Weiss Béla 200 Lei, Harnik Ferencz 170 Lei, Dr. Hirsch Ferencz 150 Lei, Salamon Sámuel, Codik Jenő, Schwartz Dezső, Herkovics Imre, Felsner Sámuel, Kincs Lipót, Szabó Jenő, Zádor Lenke, Schwartz Adolfné, Glanz Miksa 100 Lei, Dr. Péder Marcell, Salamon Adolf, Benjámín Adolf, Kalmár M., Janovics Géza, Ausländer Lajos, Rados Manó, Ausländer Lajos, né Sándor Samu, Herkovics Imréné, Bodor Benjáminné, Lederer Albert, Lederer Albertné, Gergely Dezső, Neuberger Zsigmondné, Wolheimer Miksa, Léb Ödön Reich Samu, Schächter Wolf, Gröss Frigyes, Hirsch Vilmos, Krausz Viktor, Fischer Samu, Balucek Jakab, Grünwald Géza, Steiner János, Hart György, Bisitz Ernő, Izsák Zsigmond, Dr. Herkovics Izidorné, Dr. Sebestyén Dávidné, Deutsch Lipót, Nobel István, Hartmann István, Ehrenfeld Albert, Spielmann M., Hoffmann Sándor, Rudas József, Gombos Ernő, Florentinál Jenő, Dr. Kiss Árpád, Weiss M., Izrael József, Szabó S., Ing.

Kalmán J. 50 Lei, Dr. Leitner Fülöpné és Feldmann Dezső 40 Lei, Kisebb összegek: 1640 Lei, összesen 6090 Lei.
 Palesztinába emigrálókól: Horovitz Dóra Cluj, Izrael Mag. Cluj, 720 Lei, Katz Izsák Moiseni 400 Lei, Rosenfeld Sámuel Cluj, 360 Lei, Rottenberg Sára, Béni és Hersch, Sighet 300 Lei, Fischer Márton Cluj, 270 Lei, Wjezner Jakab Petroseni 200 Lei, Ing. Steinberger Pál

220 Lei, Glasner Menyhért Cluj, Weinberger Vilmos Cluj, Gold H. Mailach Borsa, Simon M. Tg-Mures, August József Ajud, Neumann Timisoara, Neisels M. Borsa, Ganz Dávid Borsa, Ungár Sámuel Borsa, Kain Ansel Viseu, Farkas H. Mendel, 100 Lei, Stein Manasche Borsa 50 Lei. — Összesen 4.440 Lei.
 Szeptember havi nyugtázásból kimaradt persely Schaffer Joel 70 Lei.

KÖZGAZDASÁG

Ötvenszázalékos fuvardíj-kedvezményt kaptak a CFR-től a móc községek

Cluj-Kolozsvár, november 11. (Az Uj Kelet tud.) A CFR vezérigazgatósága ötven százalékos fuvardíj-kedvezményt lép tettett életbe mindazokra a fa, gyümölcs és bányászati termékekre, amelyek a mocsvidékről származnak. A CFR kedvez-

ményes díjszabása nemcsak mezőgazdasági termékekre, hanem minden olyan árucikkre vonatkozik, amelyeket a mocsvidékekre szállítanak. Azt remélik, hogy ez a kedvezmény fel fogja lendíteni a kereskedelmet ezekben a községekben.

November 20-án életbelép a pipere-cikkek tízsázalékos bélyegilletéke

Cluj-Kolozsvár, november 11. (Az Uj Kelet tud.) Megemlékeztünk arról, hogy a kormány már régebben foglalkozott azzal a tervvel, hogy a piperecikkeket külön adóval sújtja. Ismeretes, hogy az eredeti terv az volt, hogy a detailárak tíz százaléka erejéig kell az illetéket leróni, amely bélyegformában jut a kincstár birtokába.

A terv első stádiumában már napvilágot látott és az érdekeltek körében óriási konsternációt keltett. Az érdekeltek kereskedők és gyárosok nyomban megtekették a szükségesnek látszó lépéseket az illetékes helyen, hogy azt a súlyos adót, amely hallatlanul megdrágítaná a piperecikkeket és éppen ilyen mértékben csökkentené az azok iránt megnyilvánuló keresletet, visszavonják. Az intervenció azonban nem végződött teljes sikerrel s értesül-

sünk szerint a bélyegrendelet november 20-án mégis érvénybe lép.

A rendelet nem vonatkozik a szappanra és fogkrémekre. Az érdekeltek még mindig nem tudják, hogy milyen formában fogják a rendeletet megvalósítani. Még nem bizonyos az sem, hogy tíz százalékos lesz a bélyegilleték. Nem tartják kizártnak, hogy ezt a túlmagas bélyegilletéket a kormány is súlyosnak találta s elfogadta az érdekeltek kereskedők és gyógyszereszek indítványát, amely szerint ha már visszalépni nem akar a kincstár ettől a jövedelemtől, legalább öt százalékra mérsékeljék a bélyegilletéket.

Egyelőre mindössze annyit biztos, hogy a bélyegilletékre vonatkozó rendelet november 20-án életbelép, ha csak az új kormány nál nem fognak az érdekeltek valamilyen változtatást elérni.

Nincsen termésfölösleg és a buza-árak fokozatosan emelkednek

A bánsági buza elérte a 400-as árnívót

Cluj-Kolozsvár, nov. 11. (Az Uj Kelet tud.) A belföldi gabonapiacra ezen a héten a buzaárak általános emelkedést mutattak. Mondhatni, hogy az utóbbi néhány hét alatt igen szép karriert futott be a buza. Azt is mondhatni, hogy a piac nem számított ilyen mértékű emelkedésre a buzában. Nem régen még 320-330 lejes buzarakban sem bíztak a kereskedők, a kik azt hangoztatták, hogy külföldön a világpiacosi ár ennek csaknem a fele és ezért, ha a kormány közbe nem lép az intervenció vásárlásokkal, úgy az árak hanyatlani fognak. Mint ismeretes, a kormány is gondolt erre és közigazgatási szerveivel figyelte a buza árának alakulását. A prefekturának minden meggyőző be kellett számolni a buza állásáról a megyében és a kormány minden percében kész volt arra, hogy az intervenció vásárlásokkal megakadályozza az általános várt áresést. Kiderült azonban, hogy az intervenció vásárlásokra közel sem volt olyan mértékben szükség, mint ahogy tartottak tőle. A buza elérte a 400-as árnívót. Ehhez hozzájárult a kormány nak az a propagandája, amellyel figyelmeztette a gazdákat, hogy 300 lejnél alább ne adják el a búzákat, mert annak ára emelkedni fog.

A termelők általánosságban tartózkodóan viselkedtek és nem dobták a termést könnyen a piacra. Ez annál inkább figyelemreméltó, mert a spekuláció különböző lapokban olyan statisztikákat helyezett el, amelyek szerint nagy buzafelesleg van. A gazdák tartózkodásának egyik oka volt az is, hogy a konverziós törvény folytán nem voltak kénytelenek potom

aron vesztegetni a termést és meg tudták várni a piac kedvezőbb kialakulását. Rövid időn belül kiderült, hogy termésfölösleggel nem kell számolni.

A regátban még mindig olesőbb a buza, mint nálunk, az erdélyi piac azonban alig keresi a regáti búzákat, miután az erdélyi és főleg a bányai termés minőségileg sokkal kielégítőbb, mint a regáti.

Kitüntetés szatmári kereskedők és gyárosok, Bukarestből jelentik: Öfelsége a király Freund Chaim szatmári textilgyárosnak, Guth Sándor és Lajos parasztyarugyárosnak, valamint Grosz Dávid bogyárosnak a kereskedelem és ipar terén szerzett érdemeik elismerésül a Meritul Comercial si Industrial első osztályú érdemkeresztjét adományozta. A kitüntetéseket közli királyi dekrétum száma 2629. A legmagasabb helyről érkezett kitüntetés általános megelégedést keltett, minthogy a kitüntetett férfiak nemcsak szakmájukban, hanem a közélet terén is hasznos és értékes munkát fejtenek ki.

A kolozsvári Kereskedelmi és Ipar-kamara az érdekeltek tudomására hozza, hogy a Prágai Mintavásár Rt. felállított egy információs irodát, mely ingyenes felvilágosításokat ad a szállítók felől és létrehoz kereskedelmi összeköttetéseket csehszlovák és külföldi cégek között. Az iroda címe: Poptávková sluzba P. V. V. Praha, Veletrzní palác. Kereskedelmi és Ipar-kamara.

HIDETÉS AZ ÜZLET LELKE:
 HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

SPORT

Ma délután Brasovia—Universitatea

Cluj-Kolozsvár, nov. 11. (Az Uj Kelet tud.) Ma délután ismét bajnoki mérkőzés kerül eldöntésre Kolozsváron. Az Universitatea komplett együttese veszi fel a versenyt csoportjának utolsó helyezettjével. Ez azonban korántsem jelenti azt, mintha az Universitatea előre elkönyvelhetné a győzelmet, sőt a mérkőzésbe legjobb tudását kell belevigye, mert egyrészt a Brasovia igen veszélyes tud lenni, aminek eklatáns példája a Crisanaval szemben elért 2:2-ös eldöntetlenje, másrészt viszont az Universiteateanak nem szabad reszkiroznia a mérkőzés esélyét, mert helyezése szempontjából igen fontos jóeredményt elérnie.

A mérkőzést, mely fél négykor kezdődik, Vladovici kapitány Arad vezeti.

Előzőleg fél kettőkor a KAC—KMSC alkerület bajnoki mérkőzést játsszák le.

Ma reggel 9 órakor kezdődik a Haggibbor vívóversenye

Cluj-Kolozsvár, nov. 11. (Az Uj Kelet tud.) A Haggibbor vívóversenye, melyre mint megtudtuk, a kolozsvári egyesületeknek kívül beneveztek az MSE versenyzői is, ma reggel 9 órakor kezdődik a Haggibbor Cal, Marechal Poeh 10. alatti klub helyiségében. Az igen érdekes versenyeket a nyilvánosság előtt tartják meg és az egésznapos látogatásra szóló jegyek ára 20 lej személyenként.

Sporthirek

Haggibbor teadélután ma a Palaceban, Legjobbban töltheti el vasárnap délutánját, ha ma délután 5 órakor elmegy a Haggibbor teára a Cristal Palace helyiségében (Szentegyház uca). Jó szórakozást biztosít a Haggibbor rendező gárdája és a Salgo jazz.

A Muntenia—Erdély ökölvívó mérkőzés, melyet az unitarius kollégium nagytermében tartanak meg, este 9 órakor kezdődik.

Lewis Sinclair: Szegény leány pénzt keres, a Babbitt és a San Dodsworth. A modern asszony szíve c. regényét írja a legamerikaiabb amerikai író, hazájának és sokrétű, ezer mozaikból összerakott fájának legreprezentánsabb képviselője. Minden regénye egy-egy színes darab ahhoz a hatalmas körképhez, amit erről a világról, a newyorki aszfaltról a mexikói határig terjedő világrészről fest. A Nobel díjas író legújabb könyve füze csak 27 lej, kötve 57 lej. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az érték és portóköltség (10 lej) beklüldése mellett vagy után vétellel.

Előtűzelés

szabadalmazott kettős köpennyel megieví cserépkályhákhoz

Azonnali melegszoigaltatás, fele tüzelő-költség. Bővebbet: Marko V. okl. gépész-mérnök Cluj, Ca'ea Regele Ferdinand 43-45, Telefon 453.

Kulturember könyvtárából nem hiányozhat

Horrabin:

Mire tanít a gazdasági földrajz?

tanulmánya, mely a napokban hagyta el a sajtót.

Ára 40.— lej. Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályától az összeg és portó költség (10 lej) előzetes beklüldése mellett.

Bécs, no területére, tak, a bal állal fogja sokat a az res rongál. A kormá ma a szoc vonulást t de a rend tömeget. mos rend

Viss

Még

London, lentés szer rikai állam ayi Monte hir arról, tényleg el proklamált rését. Egyidejű Japán was Tókio felé tájékoztatt löben lévő Párizsi Amerikából

Az

Palesztin

London, mely megd világ zsidós értesültek a gyászülésre kutivé tagi főirodájána vezeték vez Chaím Wei a Cionista totta.

— Az én — a cionist szentőt Mot ben találko egyéniség problémává lalkozott, cíó megalat taktusba, E akkor, de folytatott m kérdésben majd a há adóbb és a Palesztin Számos na lékkövet ál nelemben, de nevének vább kell h

Ezután E vezet depa ta Motzkin cíó nevében — külön tó órában fájdalmasa nácsait. Tar mozgalmun tük el. Brodetsky litikai vezet ta, hogy M követe“ vol zokat kelle ra, hogy m kin az utol dókért, Ma

Egész Ausztria területére ostromállapotot proklamáltak

Halállal fogják büntetni a politikai gyilkosokat

Bécs, november 11. Ausztria egész területére ostromállapotot proklamáltak, a halálbüntetés bevezetésével. Halállal fogják büntetni a politikai gyilkosokat s az idegen vagyon robbantószeres rongálóit.

A kormány drákói intézkedései ellen ma a szociáldemokraták tüntettek. Felvonulást terveztek a kommunisták is, de a rendőrség szétkergette a tüntető tömeget. Több sebesülés történt. Számos rendbontót letartóztattak. Egyide

jűleg a szövetségi kormány feloszlatta a szociáldemokrata középiskolai szövetséget. Innsbruckban tizenegy nemzeti szocialistát a Horst-Wessel-dal éneklése miatt hat heti szabadságvesztés-büntetéssel sújtottak. Az Ufa bécsi fiókintézetének helyiségeiben nemzeti szocialista propaganda gyanúja miatt házkutatást tartottak. Házkutatások voltak a fiók tisztviselőinél is. A tisztviselők egyike letartóztatásba került.

Visszahívták Japán washingtoni követét az amerikai-orosz közeledés miatt

Még nem proklamálták a Szovjet de jure elismerését

London, november 11. Newyorki jelentés szerint mára várták Hull amerikai államtitkár elutazását az uruguayi Montevidióba. Még nem érkezett hír arról, hogy a külügyi államtitkár tényleg elutazott-e, miután még nem proklamálták a szovjet de jure elismerését.

Egyidejű jelentés szerint Debushi, Japán washingtoni követe utban van Tokió felé. Visszarendelték, mert nem tájékoztatta eléggé kormányát a készülőben lévő amerikai-orosz közeledésről. Párizsi jelentés szerint Litvinov Amerikából visszatérőben Londonban

be fog kapcsolódni az angol-orosz kereskedelmi tárgyalásokba, amelyek csak igen lassan haladnak előre. Az orosz külügyi népbiztos reméli, hogy Anglia kénytelen lesz gyors kereskedelmi megállapodást kötni a szovjettel, ha nem akarja, hogy az orosz piacot Amerika monopolizálja.

Ugyancsak párizsi értesülés szerint szó van arról, hogy Roosevelt lemond az aranyvásárlási pénzügyi politikáról, ha a legrövidebb időn belül nem sikerül elérni kedvezőbb eredményeket a nyersanyagok emelése tekintetében.

Az egész zsidó világot gyászborította Leo Motzkin halála

Palesztinába szállítják az elhunyt zsidó vezér földi maradványait. A Cionista Exekutive gyászülése. Leo Motzkin utolsó órái

London, nov. 11. Dr. Leo Motzkin halála mely megdöbbenést váltott ki az egész világ zsidóságából, Londonban, mihelyst értesültek a lesújtó halálhírről, nyomban gyászülésre ültek összes a cionista exekutív tagjai, a cionista világszervezet főirodájának tisztviselői és a londoni szervezetek vezetői. Az első gyászbeszédet dr. Chaim Weizmann, a Jewish Agency és a Cionista Világszervezet volt elnöke tartotta.

Weizmann emlékbeszéde
— Az én életem — mondotta Weizmann — a cionista mozgalomban szorosan összenőtt Motzkin életével. Először Berlinben találkoztam vele. A legsokoldalúbb egyéniség volt közülünk. Minden zsidó problémával és minden zsidó ügyvel foglalkozott. Másodszor a demokráta irakció megalakításánál kerültem vele kontaktusba. Ez a frakció ellenzékbe vonult akkor, de egészséges ellenzéki politikát folytatott mindvégig. Később az Ugandakérdésben haladtam együtt Motzkinnal, majd a háboru utáni években legodaadóbb és legkiválóbb munkatársunk volt a Palesztina-gondolat megújításában. Számos nagy teljesítményével örök emlékkövet állított magának a zsidó történelemben. Nehezen fogják őt nélkülözni, de nevének és emlékének becsületéért tovább kell haladnunk a munka útján.

Az exekutív bucsuja
Ezután Perl Locker, az exekutív szervezeti departamentjének vezetője méltatta Motzkin egyéniségét az ifjabb generáció nevében.

— különösen ma, Palesztina sorsdöntő óráiban — mondotta Locker — fogjuk fájdalmasan nélkülözni Motzkin bölcs tanácsait. Tanítómesterünket és barátunkat mozgalomunk egyik nagy vezérének veszítettük el.

Brodetsky professor, az exekutív politikai vezetője beszélt ezután. Elmondotta, hogy Motzkin a zsidó nép „rendkívüli követe” volt mindenütt, ahol a zsidó jogokat kellett megvédeni. Rámutatott arra, hogy mily odaadással küzdött Motzkin az utolsó napjaiban is a német zsidókért. Majd dr. Victor Jakobsohn, a

cionista mozgalom genfi exponense emlékezett meg Motzkinról, akivel negyven két éven át dolgozott együtt a zsidó népszolgálatában.

A temetés

November 9-én, esütörtökön ment végbe Párizsban óriási részvét mellett Leo Motzkin temetése. A koporsó mögött a zsidó nép vezérével, a nemzetközi politika reprezentánsai és a francia politikai élet vezetőgyéniségei haladtak. Párizs nem látott még ilyen zsidó temetést. A különböző országok zsidó szervezetei is elküldték követeiket és a temetési menet méltán jutatta kifejezésre azt a mély gyászt, amely az egész zsidó népet elborította. A cionista exekutív elhatározta, hogy Motzkin földi maradványait Palesztinába fogja szállítani.

Motzkin utolsó órái

Motzkin legközelebbi barátai is csak most tudták meg, hogy a nagy cionista vezér súlyos szívbajjal küzdött éveken át. Energiával és szakadatlan munkával próbálta leküzdeni fájdalmait. Elment a londoni zsidó világszervezet konferenciára, elmondotta utolsó nagy beszédét, majd hirtelen rosszul lett és hazautazott Párizsba. Mihelyst magához tért, újra munkához látott. Egy emlékiratot készített, Beranger szenátor, Franciaország genfi reprezentánsának címére az üldözött zsidók érdekében. Ez volt utolsó műve. Halála előtt néhány órával kapta kézhez Beranger meleghangú válaszirátát. Ez kilenc órákor történt. Tíz órákor újra rosszul lett el Motzkin. Orvost hívtak, de már nem tudták megmenteni az életnek. Éjszaka tizenkét órákor örök álmra hunyta le szemét.

— **Jaques Deval: A préda.** Egy francia lány története, akit Közép-Amerika exotikus világába sodor a végezet s aki hiába vágyik vissza hazájába, a bűn, a pénz, a szerelem, a politika láthatatlan karjai nem engedik. Egészvásznonkötésben 60 lej minden könyvkereskedésben, vagy a hol nincs Lepagenál Kolozsvár.

4 fő alkotórész, amely a

Lady

KÖLNIVIZEK
hirnevét megalapozta:

- válogatott parfüm-esszenciák
- csodálatos keverék
- tiszta és koncentrált alkohol
- megfélelő érettség

védve van a lepcséti üvegcsé és a jótállási etikeit révén.

- A legkiválóbb parfüm-esszenciák
- Ezen esszenciák zseniális keverése
- Tiszta és tömény alkohol
- Megfelelő érettség

ezek azok az elemek, amelyek a

Lady
KÖLNIVIZEK
hirnevét megalapozták

Ezeket az értékes alkotórészeket védi az eredeti, garancia pecsételt ellátott Lady üvegcsé. Kérjen csakis ilyen pecsételt ellátott üvegcsét. Mási ne fogadjon el.

Az a nagy gondosság, amellyel a Lady gyár kölnivizeit, első sorban a Chat Noir készítményt megvédi, amidőn lepcséti üvegcsében hozza forgalomba, abból az óhajból fakad, hogy e kölnivizek olyan tiszta állapotban kerüljenek a vevő kezébe, mint ahogy a gyárból kikerültek.

On is ajánlaná ezt az óvintézkedést, ha tudná, milyen gondosan és fáradságosan választjuk ki a parfüm-esszenciákat, amelyek a Lady kölnivizeket alkotják. A Földközi tenger napsugara, Délfranciaország ege alatt, a gyönyörű Grasse vidéken nőnek azok a virágok, amelyek kelyheiből készülnek a Chat Noir, Jockey Club, Perle de Paris gyártásánál felhasznált esszenciák. Ezek az esszenciák, amelyek a legnagyobb szakértelemmel válogatnak meg, hogy bizonyos női típusok jellegzetességének megfelelően, keverve tiszta és tömény alkohollal, hónapokig maradjon a hordókban, hogy összeforranak. Ez az összeforrás hozza létre a Chat Noir Lady kölnivizeket, amelytől a legigényteljesebb nő is el lesz ragadtatva és használni fogja, hogy felfrissítse testét, hogy illatosítsa egy kellemes és diszkrét illattal...

A Lady üvegcsé — amely egyszerű, hogy a tartalom árát semmivel se drágítsa meg — megvédi a parfüm mestereinek nagyszerű művét.

EAU DE COLOGNE

Lady

JOCKEY CLUB, PERLE DE PARIS, PARISIENNE Chat Noir ROUGE ET NOIR

A Perl-féle kovakőbofrány ügyében a bizonyítás kiegészítését rendelte el a szigeti fővármény

Hamis tanúzással is vádolja az ügyészség a céget, míg Perlék beugratásnak minősítették a bofrányt

Sighet-Máramarosziget november 11. (Az Uj Kelet tud.) Emlékeztetes az a külföldi eszközzel végrehajtott beugratás, amelynek eredményeként millió bírsággal sújtották a szigeti Perl és Rosenkrantz céget. Muresan Danila bűnügyi osztályvezető és Renta Gyula detektív azon a címen, hogy a Perl és Rosenkrantz cégnél kommunista röpiratokat keresnek, kovaköveket csempésztek be az irodába, hogy aztán megtörténhessenek a „leleplezés”. A bírságolás ellen Perl Jenő, a cég vezetője a törvényszékhez élt fellebbezéssel, mely tegnap vette a nem mindennapi érdekes ügyet tárgyalás alá. A tárgyaláson Odovicu Ioan ügyvéd tartott terjedelmes beszédet, melyben formai alapon kérte a jegyzőkönyv megsemmisítését. A védő kifejtette, hogy az ügy egyébként sincs olyan stádiumban, hogy érdemben tárgyalható legyen, mert Perl Jenő ismeretlen tettesek ellen feljelentést tett a kovaköveknek az irodába való becsempészése miatt. Kifejtette, hogy a rendőrség szolgálaton kívül voltak amikor törvénytelenül házkutatást tartottak a cégnél.

Dr. Székely Menyhért védőügyvéd is hasonló okokat sorolt fel. Dr. Baciu jegyzőkönyvet olvasott fel, mely szerint

a rendőrszolgálat Perl Jenő százezer lejjel akarta megvesztegetni, hogy az ügyet eltussolják. Az ügyész még néhány szlatinaj tanu kihallgatását kérte, akik igazolják, hogy a cég hamis tanukat akart szerezni a faluban.

Vernescu bukaresti ügyvéd a monopóli képviselőjében hasonló értelemben beszélt, majd a törvényszék a bizonyítás kiegészítését elrendelve, a tárgyalást november 24-re elhalasztotta.

— **November végén jelenik meg Feuchtwanger Lion „A ZSIDÓ HÁBORÚ”** e. nagyszerű regényének magyar fordítása. Egy óskulturának és egy népek tragikus bukását tárja elénk a szerző legújabb művében. Főszereplője nem is ember, hanem egy szimbólum, a jeruzsálemi templom: tartalma két világnézet: a haladó, a mindent eltipró nyugati, római és hagyományokban gyökerező, misztikus keleti zsidóság összeütközése. A szép kiállítású könyv ára két kötet egyben kötve 114 lej fizetve, két kötetben ára 54 lej. Előjegyzések és megrendelések eszközölhetők az Uj Kelet könyvosztályánál, az összeg és 10 lej portóköltés előzetes bekládése mellett, vagy megjelenése után utánvétellel azonnal szállítjuk.

LIGETI SÁNDOR: A BÜVÖS ERSZÉNY

REGÉNY

29-ik közlemény

Az elértéktelenedő papirokban először lanya vásárlási kedv mutatkozott. Azután, mikor mind nagyobb részvénytömegek változtattak gazdát, s mikor kitűdött, hogy a vásárló ügynökök Mayer számlájára dolgoznak, hirtelen reményteljes hausse váltotta fel az eddigi kedvetlen irányzatot. Ekkorra azonban az EWAG már igen tekintélyes vállalatok részvénytöbbségéhez jutott s néhány hónap alatt egész ipari és kereskedelmi konszern fölé emelkedett. A tőzsdei hadjáratot Mayer a vidéki tőzsdéken is folytatta. Óvatosan szemelelte ki elhanyagolt vállalatok elhanyagolt papírjait, melyekből a piacon majoritás volt összevásárolható s így történt, hogy Drezdában épp úgy, mint Frankfurtban, Hamburgban épp úgy, mint Münchenben érezni kezdték az EWAG mindjobban kiterjedő hatalmát. Mayer erős kézzel fogta össze azt az új gazdasági birodalmat, minden vállalatnál kinevezte helytartóit s egy újabb év leforgása alatt az EWAG alba a helyzetbe jutott, hogy a belföldön beszerezhető cikkeknek jórészt saját vállalatai állították elő és szállították részére. Most már csak a nyersanyagokkal való ellátás és a munkateljesítmény lehető fokozása vált feladattá, s ezért a technikusok s egyéb szakemberek újabb serege lépett az EWAG érdeklőségeinek szolgálatába.

Hirtelen, gyors útemben lett az EWAG hatalom Németországban. De kiterjesztette csapjait a külföld felé is. Párizsban, Londonban, Bécsben a berlinihez hasonló szervezetet épített ki, egymásután vásárolt meg színes teleházakat, összeomlás előtt álló vállalatokat és helyezte ezeket üzembe saját céljainak megfelelően. Argentiniában óriási területeket vásárolt gabona- és húsüzemeknek biztosítására, hogy függetlenítse magát a magánkereskedelemtől, árubevásárló telepeket létesített a legkülönbözőbb földrészekben, s mikor a hajószállítók nem akarták tarifáikat megfelelően mérsékelni, néhány hónap alatt kereskedelmi flottát vásárolt össze s egy régi, színes hamburgi hajógyárat hozott újra üzembe.

Ekkor már a németországi fogyasztás jórészt az EWAG tartotta kezében s a vezetőség rátérhetett programjának további megvalósítására. Ez pedig az eladási árak új megállapítását jelentette. Minthogy a fogyasztás kevésen emelkedett, az eddig figyelembe nem vett költségtételeket szétosztották az egyes áruk között oly módon, hogy egészen enyhe és fokozatos ár-emeléssel csak azoknak az árucikkeknek az árát emelték, melyek még így is olcsóbbak maradtak, mint a rendes kereskedelemben. Természetes is volt ez, mert kereskedelmi hasznót az EWAG nem számított, osztalékra nem törekedett s így a termelőtől a fogyasztóig egyébként felmerülő összes közbeső hasznok kimaradhattak az árszámításból. Elérte viszont azt a társaság, hogy pénzügyi egyensúlyát biztosította, a bevételek fedezték a kiadásokat, s így a vállalat fenntarthatta magát és alkalmazottait, sőt, mert az eladás készpénzért történt, a vásárlások kiegyenlítése pedig utólag, szabályos időközökben, így olyan kamatnyereségre is szert tett, mely újra bizonyos főmégáruk árának leszorításához vezetett.

Ezzel a haszon nélküli árszámítással szemben a magántőke teljesen tehetetlen volt. A főmégárukat előállító és forgalmazó vállalatok egymás után kapitulálni voltak kénytelenek az EWAG föltarthatatlan előnyomulása előtt, melyet a tömegek határozottan kinyilvánított rokonszenve kísért. Az EWAG időnként közreadta üzleti forgalmának és árszámításának egyes adatait, s a fogyasztók akár ellenőrzést is gyakorolhattak arra nézve, hogy a vállalat tényleg haszon nélkül árusít.

9.

Közép- és Nyugateurópa valóságos

gazdasági forradalom színhelye lett de ez a forradalom más képet mutatott, mint minden előző. Ez a forradalom a békés tömegek forradalma lett, amelyek nem sokára annyira felismerték az EWAG óriási jelentőségét és nélkülözhetetlenségét, hogy néma és spontán bojkottot kezdtek a nem az EWAG-tól származó áruk ellen. Még csak a luxus cikkek gyártó üzemek dolgoztak némi eredménnyel, az egyéni ízlést szolgáló művészeti iparágak s az előkelő Európa, szinte tüntetésképpen az EWAG ellen, mely megvetéssel sújtotta ennek tömegeiket. „Egyenruhásoknak” gunyolták azokat, akik az EWAG ismert szövetanyagaiban öltözködve jártak, s „tip-top” lakásnak gunyolták az EWAG olcsó lakásberendezéseit. Ez azonban nem akadályozta meg az előkelőket, hogy szakácsnőik és konyhafőnökeik ne az EWAG olcsó lisztjét és cukrát vásárolják, ami ugy sem lehetett volna másképp, mert az EWAG ezekben a cikkekben majdnem egyedárusító lett. Igaz, hogy ennek következményeképpen a belföldi buza és terményárak leszálltak, de mert a termelők a szükséges iparcikkekét ugyan csak alacsony árakon szerezhetők be,

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A „Kék madár” kolozsvári vendéjátéka. Pénteken és szombaton este a magas helyárak miatt csak mérsékelt ház előtt mutatta be Jusny „Kék madár” társulata ezévi programját. Meg kell mindenképp előtárgyalni, hogy sem a művészi nyit, sem a színdarab és nagyon artistikus díszleteket és kosztümöket nem kezdte ki a válság. De a játékot sem. Bőséges humor, gyönyörű tánc, iskolázott, bensőséges ének hatotta át az egyes képeket és jeleneteket. Ezúttal a zenekar női tagja, Schuster kisasszony is külön számot adott virtuóz hegedűjátékával. Jusny, aki társulatával közben megjárta Amerikát, kedélyes és jóízű volt. A közönség sokat tapsolt és egyes képeket és jeleneteket megújratott. (sz.)

ROMÁN OPERA MŰSORA:

Vasárnap d. u. 3 órakor: Varázsfuvola. Vasárnap délután 3 órakor (Monostoron a falusiak részére): Dalok, versek, tréfák, stb. és Az új törvény. Hétfőn este 9 órakor: T. Bulandra ur ven de ghelelepe.

A temesvári operett társulat műsora a Magyar Színházban:

Vasárnap d. u. 5 órakor: Zsindelyezik a kaszárnya tetején. Vasárnap este félkilencor: Zsindelyezik a kaszárnya tetején. Hétfőn este félkilencor: Zsindelyezik a kaszárnya tetején. Kedden este félkilencor: Zsindelyezik a kaszárnya tetején. Szerdán este félkilencor: Dubarry.

ROYALMOZGÓ MŰSORA

Vasárnap d. e. 11-kor matiné: A király házasság. Vigjáték. Fősz.: Don José Moyca, 10, 15 lejes helyárrakkal.

Vasárnap és hétfőn:

Fekete huszár. Zenés világsláger. Fősz.: Conrad Veidt, Mady Christians, Bernard Goetke.

SELECT-MOZGÓ MŰSORA

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor: Hétfő 3, 5, 7 és 9 órakor: Kedd 3, 5, és 9 órakor:

A láthatatlan Garda. Rendkívül izgalmas kémtörténet, főszerepekben: Brigitte Helm, Karl Ludwig Diehl, Homolka Oszkár.

ZSIDÓ TESTVÉREK!

Franciaország szabad szelleme nem ismer faji- és valláskülönbséget. Pártolják tehát a francia gyarmatokat és főként a legkiválóbb borotvapengét:

Egyetlen penge sem érte el a

LERECHE

borotvapenge kiváló minőségét! Próbáljátok ki még ma!

Romániai vezérképvislet:

NARCISSE H. BALTHAZAR

Bukarest, Str. Selari 7.

a parasztság előtt épp oly népszerűeké váltak az EWAG mindenütt létesített bevásárló és elárúsító telepei, mint a városi lakosság előtt.

A falusiak, akik a multban is a legközelebb maradtak a termeléshez és akik az eladás fílikáját csak kis mértékben tanulták ki és vették igénybe, könnyen alkalmazkodtak Ralin elgondolásaihoz. Most nem kellett gabona-ügynökökre várniok, akik megvásárolják termésüket és a nagyobb termelőknek nem kellett izgatottan figyelniök a gabonatorzsdék legtöbbször értelmetlen, megmagyarázhatatlan árugrاندوزásait, amiket rendszerint a termelőkön kívülálló, egészen más, leginkább politikai machinációk irányítottak, hanem a termést egyszerűen átadták az EWAG megbízottainak, s eszerbe az EWAG ipartelepeit és áruházait mindennel ellátták őket, mire falusi életükben csak szüköségük lehetett. (Folytatjuk.)

Román Opera

Jövő heti műsorait a két világ híró Strauss operettet tűzte ki új betanulásban és új szereposztásban

Kedd, november 14-én:

Denevér

Péntek, november 17-én:

Cigánybáró

URANIA-MOZGÓ MŰSORA

Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor:

A nap fia. Végtelenül kedves keleti románc, főszerepekben: Ramon Navarro és Helene Hayes.

RÁDIÓ MŰSOR

Vasárnap, november 12.

Bukarest, 11: Grammofon, 1: Hírek, — 1.15: Grammofon, 5: Zenekari hangv. 8.20: Rádiózenekar, 9.45: Hírek, 10: Táncczene.

Budapest, 9.15: Hírek, 1: Zenekari hangv. 2: Grammofon, 3.45: Hárfá. — 5: Cigányzene, 6.30: Hangv. 7.30: Vidám csevegés, 10.30: Jazz.

Bécs, 3.30: Kamarazene, 7: Dal- és ária est, 9.30: Wegner: Sjegfried c. operája. Berlin, 7.50: Beethoven: Misa. Heilsberg, 6: Német dalok. Lipcse, 6: Zongora. Varsó, 8.05: Rádiózenekar. Milánó, 8: Operett. Róma, 8.45: Ének és zongora. Prága, 8: Fuvószene.

Hétfő, november 13.

Bukarest, 6.15: Görög dalok, — 9.15: Beethoven hangv. 9.45: Hírek. Budapest, 6.45: Torna, 10: Felolvasás. Közben grammofon, 12.05: Zongora, — 5: Jazz, 6.10: Német nyelvtanítás, 6.40: Hegedű, 8.50: Magyar operarész.

Bécs, 5.25: Szopránhangv. Berlin, 9: Kamarazene. Breslau, 8.10: Szimf. hangv. Varsó, 8: Operett. Milánó, 9.45: Kamarazene. Róma, 8.45: Hangv. Prága, 8.40: Kamarazene.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlénel egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apró hirdetés 20 lej. Aláírt keresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelíges levelet csak egy továbbítunk, ha portobélyeg mellékelve van.

Zsidó jólfőző mindenest keres gyermektelen házaspár. Klein, Gen. Neculcea 2. Renner palota.

Alkalmi butorvásár. Raktárkészletűket minden elfogadható árban kiárusítjuk. Nagy választék modern, művészi, komplett lakásberendezésekben, kombinációkban. Modern díofahálószobák 8000 lejért szerezhetők be a Transilvania lerakatában Str. Memorandului 1, az emeleten.

Válogatott gesztenyét, szilvát, diót, meggyort, gombát szállít megfelelő előz ellenében utánvétellel legutányosabban. Roóz, Tauti de sus, Baiamare.

Keresek 4 vagy 5 szobás komfortos lakást belvárosban május 1-re, esetleg hamarabb is. Dr. Krausz, Piata Mihai Viteazul 3.

Szeszgyári hízalda 160 ökorre decembertől áprilisig kukoricamoslók szolgáltatással bérbeadó. Bővebbet Szeszgyárnál Reghin jud. Mures.

Intelligens nő, ki jól főz, ajánlkozik házfőnöknek zsidó családnak. Cim: Mátyás király u. 2. sz. kalapszalomban.

Express libahuscarnok! ארטה. כשר. Jól jegyezze meg ezen hallatlan, olcsó árakat és rendeljen:

Füstölt libahust kgja 60 lej
Frissen olvasztott libaszir kgja 45 lej
Bőr és haj kgja 36 lej

Friedmann M. Oradea, Piata Mihai Viteazul 11. Cim: Express libahuscarnok.

Teljes garanciával rendelkező jó megjelenésű kereskedelmileg képzett 38 éves egyén elvállalna Cluj részére iparvállalat vagy nagykereskedő képviselőt, vagy lerakatát. Beszél románul, magyarul, németül. Megkereséseket „Mercur” jelígre Rudolf Mosse, Cluj közvetít.

Egy jól bevezetett tűzifarakár teljes berendezéssel, 14 állatból álló istálló, 2 szoba konyhás ház irodával, elutazás miatt, sürgősen eladó. Hellmann, Pata u. 85. szám.

Erdélyi Bank betétkönyvet veszek 50.000 lejig. Telefon 26.

Cirka négyszáz holdas birtok fix-adminisztrációjáról, értekezni lehet. Cim: a kiadóban.

Nagy gyakorlattal rendelkező fogtechnikus állást keres. Vidékre is elmenne. Cim: Kertész József Cluj, Regele Ferdinand 37.

Jobbrendű, jóméjelenésű zsidóleány felvétetik piaci árusításhoz és háztartásba. Str. Neculcea (Korniss u.) 4.

Árva zsidóleány gyermek mellé ajánlkozik. Vidékre is megy. Cim: a kiadóban. Elutazás miatt sürgősen eladó 2 szobás konyhás telek Kövespad uca 37.

palesztinai ez a költés a szociális visszatükrö ország m szenvedése. ges fiatalok ota előző palesztinai ezek között iségnék k hogy költés ország hat szük határ még a hébrabam Sch

Oroszors hozta beteg szagba elki Ezért kétsz amely első bélyegét n seli első v ezek, amel az ifjuság egyesitik é va, amely formákat, gának.

Európai csinálta a együtt éne ostromló b után kiált. lódás. Az megkínzott „Honololu” ról az elm alsódró for elaggott k Londonig e máglyára. ket egy ór tan vágya új után, e

ujjodhatna jelszót: „H lum, A kö érintetlen, nő iróniája szagokban be. A vadá tura után. nákat és vágyik. De rópai emb óriási flo és elmerül rülés káa amelynek szappanbu mesék is r

Palesztin illatozó na nem a lát vedést és meri a sz szétét. De megtermék taságokból tokká vált költő felé gesbe hozza tőprengést kontepláció sít. Egy ményt, egy amelyet k és amely s ról. És am pás diszbe pil és áld azonosítja ő lelke is, amely eső ezért a vá ez a költés kifejezője

A paleszt mindíg, ső és gyarap kell küzden szor kell e „A sze Schlonszky „Az utolsó testamentum hangzik. S követője es pusztítható sralomvöl drána hő hajt kapit

IRODALOM — MŰVÉSZET

SCHLONSZKY

Erőtől és tehetségtől duzzad korunk palesztinai költészete. Mély és igaz tükre ez a költészet a nemzeti ujjászületésnek, a szociális építők munkájának, amint hogy visszatükröződik benne egy feltámadó ország minden életmegnyilvánulása és szenvedése. Ma már egy csomó tehetséges fiatal ember van, akik a bibliai idők óta először nevezhetik joggal magukat palesztinai héber költőknek. Van egy ezek között, akit a legerősebb költői egyéniségnek kell elismerni, aki megérdemli, hogy költészete ismeretessé váljon a kis ország határain túl és áttörje azokat a szűk határokat is, amelyek között ma még a héber nyelv mozog. Ez a költő Abraham Schlonszky.

Oroszországból jött és Palesztinába hozta beteg, orosz lelkét. Zsidó: az új országba elkísérte őt szenvedő zsidó lény. Ezért kétszeresen erős a nihilista jelleg, amely első költeményeire a kétségbeesés bélyegét nyomja rá. „Üresség” címet viseli első verseiklusa. Kis műremekek ezek, amelyek a melankólikus líraiságot, az ifjuság forrongó temperamentumával egyesítik és olyan lendülettel vannak írva, amely szétrombolja a megszokott vers formákat, hogy új utakat teremtsen magának.

Európai hazájában Schlonszky végigcsinálta a forradalmat. A többiekkel együtt énekelte ő is az emberiség egét ostromló himnuszát, amely megváltás után kiált. De akkor jött a végzetes csatlódás. Az új világ nem volt jobb és a megkínzott ember nem volt boldogabb. „Honolulu” című művében számol be erről az élményről. Ez a vízió a mindent elsodró forradalom képével kezdődik. Az elaggott kultúra végét járja. Az Uraltól Londonig ér egész Európa. A civilizáció máglyára került. A hajléktalan embereket egy óriási hajóra viszik. Holtfáradtan vágyakoznak ezek mind egy új világ után, egy új élet után, amelyben megújodhatnak ők is. És akkor kiadják a jelszót: „Honolulu” — Honolulu szimbólum. A költő vad, őserőket ért alatta, az értetlen anyaföld dzsungeljét. És minő iróniája a sorsnak: a civilizálatlan országokban is nagy átalakulás megy végbe. A vadak vágyakozni kezdenek a kultúra után. Máglyán égetik el régi babonáikat és lelkük Párizs, Newyork után vágyik. De hova menjen az elfáradt európai emberiség? Az új Noé-Kolumbus óriási flottájával új irányt kell vegyen és elmerül a céltalan semmibe. Az elmerülés káoszában eltűnik a szalmalánk, amelynek segítségével azelőtt a költő szappanbuborékait fújta. A szívárvány-mesék is meghaltak.

Palesztinába érve Schlonszky nem az illatozó narancslevegőket éneklé meg, hanem a láthatatlan tövisbokrokat. A szenvedést és a szürkeséget szereti, mert ismeri a szívárványszínek csalóka természetét. De miként a föld, csakhamar ő is megtermékenyülés után vágyik. A pusztaságokból, amelyek kenyértermő szántókká változnak, új, friss szellő száll a költő felé és lelkét eddig ismeretlen rezgésbe hozza. Schlonszky hirtelen elveti a töprengést, az analízist és az esztétikus kontemplációt. Megírja a „Föld” című versét. Egy erős, kifejező szerelmi költeményt, egy eposzt, amelynek hőse a föld, amelyet kínoz a nap, kínoz a szárazság és amely szerelmeséről álmodik — az esőről. És amikor végre eljön az eső, pompás díszben sugárzik a föld. Színesség szépül és áldott állapotba jut. A költő is azonosítja magát a természettel, mert az ő lelke is olyan, mint a szikkadt talaj, amely eső és mag után vágyik. Eppen ezért a vágyakozásnak és a szerelmenek ez a költészete egyben a kozmikus élmény kifejezője is.

A palesztinai hétköznapok azonban nem mindig, sőt nagyon is ritkán az örömmek és gyarapodásnak himnuszai. Hányszor kell küzdeni a reménytelenséggel. Hányszor kell ellentálni a pesszimizmusnak. „A szenvedés” közös cím alatt Schlonszky 2 drámát írt, „A Fekélyt” és „Az utolsó testamentumot”. Az utolsó testamentum egy ismerős echótól visszhangzik. Schlonszky itt J. Ch. Brenner követője és miként ez, ő is az őszidő elpusztíthatatlan hitével átvett ebből a siralomvölgyből az örökkévalóságba. A dráma hőse Hiób, egy borzalmat keltő hajó kapitánya, aki ismét belpoklos lett.

Vandorol a világban és matrózokat keres fekete bárkájára. De az emberek elkerülik, az emberek félnek, a nagy megtisztító szenvedést hirdeti Hiób, de az emberek a Messiásra várnak. A dráma csues pontját képezi az a párbeszéd, amely Hiób és Mózes, Krisztus, valamint a próféták között folyik le. Hiób elveti az őstestamentumot és az evangéliumok új testamentumát és felolvassa az ő fekete töróját: ez az utolsó testamentum, amely a világnak adható — a megváltás, a szenvedés által. Minden ember kereszt alatt görnyed, mindenki messiás, anélkül, hogy tudna róla. Elhúzódna Hióbtól, menekülne a szenvedés elől. Csak néhány tudatos marad mellette. De ez elegendő, mert a Messiás- király a belpoklos emberek tanítványaiából származott.

Azok a művek amelyeket itt röviden ismertettük, bizonyos mértékig határvölgyek az ifjú költő fejlődésének útján. De Schlonszky, a lírikus, inkább a kis költeményekben nyilatkozik meg, amelyeket két kötetben adott ki nemrég „A körben” és „Dalok az apához és anyához” címen.

AVIGDOR HAMEIRI:

Gyermekkori álmok ciklusából

Néhány héttel ezelőtt került ki a sajtó alól Avigdor Hameiri legújabb nagy verskötete. Az alábbi költeményt a „Gyermekkori álmok” című ciklusból vesszük.

*Mondják: amott messzi, Nyugatországra
fekete zsidók élnek.
Feketé, mint az éjszaka.
Csillámló puszták közt és fényes hegyek alján.
Síróarcu, fehérruhás népek.
Ezerestendeje ülnek,
csak ülnek és várnak,
és várnak.*

*Fekete zsidók. Mily csodálatos!
Városok közt és falvakban élnek.
Napbacaagó, jelbeszédű népek.
Reggenként a napkeltét lesik.
Napnyugtakor: az Énekek Énekét zengik.
És este,
Este titkoszavú könyvekre hajtják fejüket.
Könnyes könyvek felett ülnek
és várnak,
és várnak,
és várnak.*

*Fekete-zsidók, vendégváró népek.
Vendég? — Hidegszobájukba várják.
Testvér? — Kenyeret és sót raknak eléje.
Honnan jössz? — kérdik. Békességben
élsz-e?
És hogy élnek,
a távoli testvérek.
Ülnek-e?, a testvérek is ülnek,
és várnak,
és várnak,
és várnak?*

*És én itt kertemben ülök és sovárodom.
Hát miért ülök én itt csendes békességben!
Szárnyakat nékem,
hogy röpjüljek hozzájuk.
Beszédem van velük:
Testvérek! bár
összeülnénk, valahol minden halálon túl,
álmországra,
hol Szináj csúcsáról száll az álom
Csodaálom...
Feketeszavú testvérek!
Kertben ülök és
sovárodom meleg szavatok után,
hogy fekete arcotok megsimogatnám.
Kertben fonom álmotok és
piros találkozásunk színezem.
Testvérek,
mint ti élek én is,
mint ti vágyom én is,
mint ti várok én is.
Várok,
várok.
... a Messiásra...*

Héberből: a. h.

Az üde nők kedvelt pudere

5 fleurs
POUDRE
FORVIL

Intimitások a héber írókról

A jidis és héber irodalom mesterei azonkívül, hogy értettek az írás-művészethez, át voltak és vannak itatva az ősi zsidó kultúráról. Biálk egyik a legnagyobb gaonoknak. A talmud kiváló ismerője és több talmudi magyarázatát, a legnagyobb rabbi is ismerik. Érdekes, hogy Avigdor Háméirit tartják a legnagyobb „báal dikduk”-nak Palesztinában. Háméirnek különös jártassága van a „Báal Háturim” című kommentárban, mely egyike a legelvontabb és legnehezebb kommentároknak. Ritka az az idézet a Báal Háturimból, melyet Háméiri ne ismerne.

A Palesztinába helyezett Stibel, héber könyvkiadó vállalat helyiségei képezik Erec Jiszraelben a klubot, a kávéházat a művészberek számára. Itt találkoznak össze Palesztina összes számtottévi írói, színészei, költői. Itt született meg a legújabb héber film terve is. A filmszöveget Háméiri írta meg. Témája: a palesztinai „örögek” és fiatalok harca. Címe: **A Föld szimfóniája**. A film már el is készült és világszerte feszült érdeklődéssel tekintenek a legelső, tiszta héber film bemutatója elé.

Vannak periódusok, amikor egy-egy író, művész, eltűnik a láthatárról. Nem jelenik meg a Stibelnél. Ilyenkor már tudják a beavatottak, hogy az illető kiment a kibucokra. Impressziót gyűjteni. Ez az impresszió-gyűjtés, néha eltart hónapokig. A kibucokat ugyanis, néha lehet egyhamar kiismerni. Ki kell válni az alkalmat és az időt, amikor a kibuc megmutatkozik a maga teljes valójában. Mert az ereci emberek tudják, hogy nem lehet a kibuc lényegét és igazi arcát egy-két nap alatt meglátni. És ezért van az, hogy néha eltűnnek a héber írók a Stibel helyiségéből és hetekig, sőt hónapokig nem látni őket...

Háza értékesebb lesz, ha

GRATZ
festi!

Címfestő, szobafestő, mázólo és butorfényező! Cluj, Str. Saguna 16., Str. Filipescu 15., Str. Memorandului 20. Telefon 7-49

A ZSIDÓ ASSZONY

AZ ERDÉLYI WIZO HIVATALOS LAPJA

Olga Alman (London):

A WIZO pénzügyei

— Második közlemény —

Rátérve a kiadásokra, már a bécsi council-gyűléseken nyilvánvalóan bizonyult intézményeink jelentései folytán, hogy megrövidített költségvetéssel nem lehet tovább dolgozni és ezt az operációt nem szabad megismételni. Nem kívánhattunk ismét ilyen áldozatokat tanítónőinktől, gyermekgondozó nővéreinktől és többi dolgozó munkatársainktól, kiknek nagy része olyan fizetést kap, melylyel alig tudják fedezni legszükségesebb életfeltételeiknek költségét. Más uton eszközöltünk további megtakarításokat, anélkül, hogy ezzel veszélyeztetnünk volna műünket, anélkül, hogy korlátoztuk volna annak kiterjedését vagy esőkken-tettük volna annak standardját. 1932 októberében átvizsgáltuk az összes költségvetéseket és tételeket és elhatároztuk, hogy visszatérünk a normális költségvetési keretekhez a babaotthont, az afu-lei leányfarmot és a Hisztadruth Arcit illetően.

Az afulei háztartási iskola költségvetését felemeltük. Nahalal redukált költségvetéssel dolgozott, kénytelenek voltak azonban a megszabott kereteket túllépni és üzemi és egyéb költségeikhez büdzsén kívüli összegekkel hozzájárulni. A gyermekgondozó intézetekben és az anyaiskolában meg volt a lehetőség arra, hogy redukált költségvetéssel dolgozzunk. A Palesztina-iroda ilyen körülmények között rendkívül nagy nehézségekkel küzdött és 15 százalékos redukción kívül dolgozott.

A nehézségek és korlátozott lehetőségek ellenére is megtartottuk palesztinai pozíciónkat és a tel-avivi mintavásáron való részvételünkkel a legnagyobb mértékben sikerült megnyernünk a világ különböző részeiből összesereglett zsidók szimpátiáját és megbecsülését a mi építők munkánk irányában. Jóllehet, erre a célra semmilyen összeg nem volt előirányozva költségvetésünkben, mégis engedélyeztünk 100 fontot a kiállítási költségek fedezésére.

Ezzel be is fejeztem megjegyzéseimet és észrevételeimet ama periódusra vonatkozólag, mely ezzel a konferenciával véget is ért.

Visszatekintve erre a periódusra, azt hisszük, nyugodtan állíthatjuk, hogy minden akadály és nehézség ellenére is ingadozás nélkül, rendületlenül haladtunk a nagunk utján. Fáradtak vagyunk, de nem kimerültek. Nyugtalanok vagyunk, de nem lesújtottak. Gondterhesek vagyunk, de teli reménységgel. Hiszünk és reméljük, hogy az elkövetkező periódus megpróbáltatásaihoz győztesen fogunk kikerülni. És most beszéljünk a jövőről. Önök előtt fekszenek az 1933-34. évre szóló költségvetési javaslatok. Palesztinai intézményeink és szervezetek minimális büdzsé gyanánt terjesztették ezt a javaslatot a londoni exekutívé elé. 5,237 font az az összeg, melyre feltételül szükségünk van és amely magában foglalja a második náhalali ház építési költségeit, a vizellátást és ezenkívül egy 2000 fontos tételt alijah céljaira, illetve a németországi kivándorlást. Költségvetésünknek magában kell foglalnia azt az erőt, mely továbbfejlődésünket biztosítani tudja. Magától kell feleltetnie adnia arra a felhívásra, melyet ozzánk intéznek és a maga forrásaiból ellátóerőmetenie a szükséges feltételeit normális fejlődésnek és a további terjeszkedésnek.

Évek óta egy színvonalon állanak a költségvetési javaslatok és a föderációk és csoportjainkra kirótt kvóták költségvetési magaslátot sem érték el. A mi feladatunk eszupán az intézmények fenntartására és igazgatására szorokozna, hiszjék el nekem, tühretó vola a mi helyzetünk. A Wizo feladatköré zomban sokkal szélesebb területen mozog. Nem elégedhet meg a mi szervezeink azzal, amit eddig elért és a zsidó országépítéshez való eddigi hozzájárulásának méreteivel sem. A Wizonak dinamikus erőnek kell lennie a lüktező zsidó életben, egy eleven tényezőnek az

alkalmazkodás és orientálódás processzusaiban, melyen Palesztinai zsidó asszonyainak kell keresztülmenniük. Ezért fontos és lényeges, hogy a mi fejlődésünk párhuzamosan együtt haladjon az ország növekedésével és lépést tartson az országépítés egész menetével. A Jisuv figyelemre méltó ebben az órában és Erec Jiszraél nőivel és gyermekeivel szemben vállalt kötelezettségeink fenntartását és teljesítését várja tőlünk. A Wizo felelősége minden időben megfelelő arányban kell, hogy álljon az ország fejlődésével

Németországi zsidó asszonyok és leányok ellátása

A Central British Fund for German Jewry Allocation Committeeja szubvenciót és kölcsönt bocsátott szervezetünk rendelkezésére, amelynek alapján a Wizonak meg van a lehetősége németországi zsidó asszonyok és leányok szárait a mezőgazdaságban, háztartásban és más praktikus foglalkozási ágakban kiképezni, és ezáltal képessé tenni őket arra, hogy beleilleszkedjenek Palesztina gazdasági sztruktúrájába. A Wizo abban a helyzetben van, hogy ezt a feladatot magára vállalhatja, mert már számtalan intézménye áll fenn Palesztinában, ahol a kiképzést keresztülviheti.

A megszavazott összeg 12,322,000 font. Ebből az összegből 535 leányt képeznek ki városi foglalkozásokra és 112-öt a

és szükségleteivel.

Az egyetlen instrumentum, mely biztos bázist tud adni ennek a felelősségnek, a mi költségvetésünk. Egy olyan költségvetés, mely mindig álló helyzetben marad gátlásokkal teli fejlődést és gondterhes létet jelent. Egyszer és mindenkorra tisztában kell lennünk azzal, hogy eljött az ideje annak és ezt nem szabad egy pillanatra sem szem elől tévesztelnünk, hogy költségvetésünket kiemeljük a stagnálásból és olyan stádiumba vezessük, melyben a mi munkánkhoz és szükségleteinkhez viszonyítva igazi tartalmát és jelentőségét kapja meg. A mi költségvetésünk az a pont, mely körül egész szervezetünk és apparátusunk forog. Az a lendítő hatóerő, mely az eszméket teljesítményekbe viszi át és a teljesítményeket tapasztalatokká érleli meg.

Wizo intézményeiben fejenként 20 fontért.

A terv keretében tartoznak a következő intézmények: a nahalali mezőgazdasági iskola, nöss-cionai, petachi-tikvai, nachlath-jehudai, shechunat-borochowi, és afulei leányfarmok, valamint a háztartási iskola Tel-Avivban. A szakmák listája, melyben a lányokat kiképezik magában foglalja a háztartást, mosást, kifestést, vasalást és vegytisztítást, parkettfektetést, asztalosságot és mázolást, cipészeti és cipőjavítást, téglágot és csomagolást.

Minden reményünk meg van arra, hogy a kiképzés után a leányok rövidesen saját lábukon tudnak megállni.

A cionista nőmozgalom ünnepe Máramarosszigeten

Alig két hete annak, hogy Máramarosszigeten is megalakult a Wizo. Különös dolog, hogy éppen ebben a gyökeres zsidó városban nem tudott előbb gyökeret verni a Wizo gondolata. Hosszas kísérletezések és próbálgatások árán sikerült csak bekapcsolni a szigeti zsidó nőtársadalmat az országépítő munkába és minden reményünk meg van arra, hogy a szigeti Wizo-csoport maradandó értéket és erőt fog jelenteni az erdélyi cionista nőmozgalomban.

Mint lapunk előző számában jeleztük; kedden Máramarosszigetre érkezett dr. Roth Dezsőné, az erdélyi Wizo illusztris elnöknője és Weinberger Nándorné a kolozsvári Wizo ügyvezetője az új csoport meglátogatására. A Wizo vezetőit nemcsak a szigeti cionista asszonyok, hanem az egész zsidó nőtársadalom és az egész cionista tábor meleg szeretettel és nagy lelkesedéssel fogadta. A pályaudvaron a Wizo-csoport teljes vezetősége, az összes cionista és ifjúsági szervezetek képviselői várták az érkező vendégeket. A lelkes fogadtatás után Keszner Dezsőné látta vendégül az erdélyi Wizo vezető-hölgyeit. A házi teán a szigeti Wizo vezetői vázolták az új csoport helyzetét. A délután folyamán a Nőegyletek vezetőinél tettek hivatalos látogatást a vendégek, majd este nagyszabású ismerkedési estély volt tiszteletükre a Kereskedelmi Csarnok termében.

Szerda délután a szigeti Izr. Nőegylet adott teát a Wizo vezetőinek tiszteletére, majd este nagyszabású miting volt a református tornacsarnok nagytermében, melyet zsufozásig töltöttek meg a szigeti zsidó nők és cionisták. A szigeti zsidó nőtársadalom színe-java vonult fel a Wizo-mitingre, melyet dr. Perl Gizella a helyi csoport ügyvezető elnöke nyitott meg és rendkívül határos beszédben üdvözölte a vendégeket. Ezután dr. Danzig Samuné, a szigeti Wizo elnöknője tartott meleghangú üdvözlő beszédet. A főrabbiné szavait nagy óvával fogadta a hallgatóság. Dr. Klein Arthurné az Izr. Jótékony Nőegylet, dr. Sternberg Aladár a cionista helyi csoport és a Brit Trumpel-

dor, Keszner László pedig az Aviva-Barisszia nevében köszöntötték a vendégeket.

Ezután hosszantartó, lelkes ünneplés közepezté emelkedett szólará dr. Roth Dezsőné, aki közel egyórás lebilincselő beszédében a prágai cionista világkongresszus és a Wizo-világkonferencia eseményeit és jelentőségét vázolta, majd rámutatott a zsidó nők történelmi szerepére és elhivatottságára Palesztina felépítésében.

Roth Dezsőné nagyhatalú beszéde után Weinberger Nándorné tartotta meg előadását palesztinai impresszióiról és a Wizo mozgalom lényegéről. Rendkívül élvezetes és megkapó előadásában a palesztinai dolgozó zsidó nők teljesítményeit méltatta és igaz zsidó áldozat- és munkakészséget kért mindazon zsidó asszonyoktól és lányoktól, kik a Wizo szolgálatába szegődtek.

A nagyszabású közönség meleg ünneplésben részesítette az előadókat, majd a Hatikvák hangjaival emelkedett hangulatban ért véget az első szigeti Wizo-miting.

Ugyanítt közöljük, hogy az elmúlt szombatban mintegy 50 hölgy részvételével tartotta meg első nagy összejövetelét a szigeti Wizo, melynek során egyhangúlag megválasztották az új csoport vezetőjét is, mely a következőképpen alakult meg: Diszelnöknők: Keszner Izidor és özv. dr. Junger Lázárné. Elnök: dr. Danzig Samuné. Társelnökök: dr. Fried Abrahamné, dr. Sternberg Aladárné és Szigeti Márkusné. Ügyvezető elnök: dr. Perl Gizella, titkárok: Fried Ignázné és Pollák Ferenéné, pénztárnok: Taub Dezsőné, ellenőr: Harmat Jenőné, jegyző: F. Káhn Klára. Ezenkívül egy 40 tagú választmány is alakult.

Ugyanezokkal megalakult a Young-Wizo is, melynek 40 tagja van és már hozzá is látott az intenzív cionista munkához. A Young-Wizo elnökévé dr. Perl Gizellát választották meg. Ügyvezető elnök: Binger-Gitta, társelnök: Izsák Margit, titkárnők: Kallos Jolán és Fuchs Mancsi, jegyző: Glück Dusi.

Mifal-Arlosoroff

„Mifal-Arlosoroff”, annyit jelent, mint Arlosoroff-mű. E név alatt indult meg világszerte az a nagyszabású akció melynek célja: örök emléket állítani Erec Jiszraélben dr. Chaim Arlosoroff, a tragikus körülmények között elhunyt cionista vezető emlékének. A prágai cionista világkongresszus határozta el, hogy Arlosoroff emlékének méltó megörökítésére új kolonizációs területet nyit meg a Jewish Agency Palesztinában, mely az ő nevét fogja viselni. Az akció már meg is indult Európa és Amerika legtöbb országában. Lengyelországban és Ausztriában maga Nahum Szokolov a Cionista Világ-szervezet elnöke vezette be a kampányt, Erdélyben viszont Schalom Ascha, a világhírű zsidó író fogja beindítani az akciót.

A Mifal-Arlosoroffot a Wizo is magáévá tette és a föderációk a legaktívabb munkát fejtik ki mindent az Arlosoroff mű érdekében. Az akciónak egy világszerte központi, mint országos és helyi bizottságaiban képviselteti magát a Wizo.

A Wizo londoni exekutívéje a napokban felhívást bocsátott ki az összes föderációkhoz és csoportokhoz, melyben minden Wizo-tag kötelességévé teszi az önmegadózást a Mifal-Arlosoroffra. Az exekutív felhívja az összes cionista asszonyokat, hogy egy angol shillinggel járuljanak hozzá az Arlosoroff-műhöz és ezzel dokumentálják szolidaritásukat a XVIII. kongresszus határozatával. A felhívást Vera Weizmann, Rebeca D. Sieff, Henrietta Irwell, Olga G. Alman és Romana Goodmann írták alá.

Ez a második eset, hogy egy világszervezet önmegadózást rendeljen el a Mifal-Arlosoroffra. Ez első ilyen felhívást a „Hechaluc” világszervezet bocsátotta ki tagjaihoz.

WIZO-HIREK

— A nagyszabású Wizo-csoport november 5-én nagyszabású gyermekdelutánt rendezett, mely egy erkölcsiileg, mint anyagilag a legjobban sikerült. Kiltás van Sibuban egy Young Wizo-csoport megalakítására. A működő Wizo-csoport tagjai most a héber nyelv tanulását is programba vették és látogatják a héber kurzust.

— A nagyváradi Wizo-csoport megtartotta első diensztjét a csoport saját helyiségében. A dienszt műsora dr. Jeremiás Aranka előadása volt, aki a cionizmus történetéről, Herzlről beszélt. Ezek az előadások folytatódni fognak.

— A karánsebesi Wizo-csoport október 23-án tartotta meg rendes heti összejövetelét a hitközségi tanácssteremben. A gyűlésen, amely igen élénken látogatott volt, Pollák Rudolfné elnöknő, majd Pálfi Imre, aki nemrégiben tért haza ereci látogatásáról, egész estét betöltő Palesztina-referátumot tartott, amelynek igen nagy sikere volt. Ezután Adler Olga, a vigalmi bizottság elnöke bejelentette, hogy az első Wizo teát október 31-én fogják megtartani.

— A temesvári „Bnot Cion” Wizo leánycsoport október hó 29-én, vasárnap d. u. 3 órakor tartotta meg rendes gyűlését a Hanoar otthonban. A szokásos heti revüt ez alkalommal Merb Kató tartotta, igen összefogóan és színesen változva a zsidó eseményeket. Márton Izidor igazgató a biblia heti szidráját, Abraham történetének és az egy Isten hitnek a lényegét fejtegette. A rendkívül érdekes bibliamagyarázat után dr. Nobel Sándorné a leányokat Keren Kajemet munkára hívta fel és buzdító szavai után a leánycsoport 150 KKL perselynek az irtását vállalta el. (M. E.)

— TEMESVÁRI WIZO-HIREK: A nagyváradi Wizo-csoport október 30-án Rosenfeld Sándorné lakásán tartotta meg rendes heti összejövetelét. Előadó Péterfi Endre volt.

A belvárosi csoport 31-én a Fischer Mórné lakásán gyűlt össze. Rosenfeld Sándor tartott előadást.

A józsefvárosi Wizo-csoport dr. Molnár Gyuláné lakásán tartotta meg szerdán a heti cirkljét. Reiter Ilonka revüt tartott. Dr. Molnár Gyuláné Stere Constantin most megjelent zsidótárgyú könyvét ismertette.

Ma,
a RO
„Fek
Z
Conrad
Vasárnap
rály ház
Moyna, 1

— Balfour-
vember 2-án,
dülője napja
pélyt rendezt
falvi csoportj
ismertette a
nyeit és anna
politikai fejlő
György Ella
sikert. Stein
ról beszélt, he
kalmából. Har
venyek szociál
ünnepély beva
javára fordító

— Egy év és
berger Olga,
a kolozsvári
nása tegnap
propagandával
nagyváradi
Az intéletet sz
mely szerint a
Schutzberger
ert egy év és
Az itélet ellen
lott fellebbezés

Jön a P

— Meghalt A
Párisból jel
rendőrfőnök,
87 éves korában
meghalt.

— Koch End
vek vezetőjét,
arab városi tan
tik: Ragneb Be
arab polgármes
tagjával egyet
márciusában N
tartása miatt a
városi tanács
ból Koch Endr
ügyvezető igaz
tes, magyarorsz
éve áll a jeruz
mint ilyen, nag
ratlan elbocsá
váltott ki a zsid
összes zsidó la
másdában része
lan rendelkezés
azzal indokolja
esátását, hogy
dekében olyan
melynek enged
rosi tanács még
Koch mérnök n
ter rendelkezés
elintéztést nem
emlének látja el

Milliót e Alighanem egy

Hány gyomo
milliót, ha vo
vagy legalábbis
gyítsák a gyom
valósággal a t
esapás. A gyom
szerint a gyom
doníthatók, am
ett eledetek e
erjedés ugyanis
aan inycne elek
hetőségéből faka
bél- és gyomo
ások, gyomorég
melyeket nem
melyek öt per
ani egy fél ka
lak, ha azt eg
bed után, vagy
ezik, bevesszük
a szinte azonn
a savtulteng
por nyálkájának
gyógy- és illats
jért, vagy nag
magolásban

HIREK

Ma, vasárnap és hétfőn a ROYAL MOZGÓBAN:

„Fekete huszár”

Zenés világláger!
Conrad Veidt, Mady Christinas
Vasárnap d. e. 11-kor matiné: A király házasodik. Fősz.: Don José Moyca, 10, 15 lejes helyárakkal.

Balfour-ünnepély Balázsfalván. November 2-án, a Balfour-deklaráció évfordulója napján jólsikerült Balfour-ünnepélyt rendezett a Hanoar Hacioni balázsfalvi csoportja. Dr. Friedmann Márton ismertette a Balfour deklaráció előzményeit és annak kihatásait a cionizmus politikai fejlődésére. Trencsiner Teri és György Ella szavataikkal arattak nagy sikert. Stein Mayer Ussiskin egyéniségről beszélt, hetven éves születésnapja alkalmából. Hammer Herman a Mózesi törvények szociális lényegéről érkezett. Az ünnepély bevételét a Keren Kajemeth javára fordították.

Egy év és két hónapot kapott Schutzberger Olga. Megírta az Uj Kelet, hogy a kolozsvári törvényszék Dunca-Pop tanácsa tegnap tárgyalta a kommunista propagandával vádolt Schutzberger Olga nagyváradi cipőfelszerkesztő ügyét. Az intéletet szombat délelőtt hirdették ki, mely szerint a kolozsvári törvényszék Schutzberger Olgát államellenes igazságtér egy év és két hónap börtönrre ítélte. Az ítélet ellen ugy az ügyész, mint a vádlott fellebbezést nyújtott be a táblához.

Jön a Royal Mozgóba

Meghalt Algir volt főkörmányzója. Párizsból jelentik: Lépin volt párizsi rendőrfőnök, Algir volt főkörmányzója 87 éves korában a francia fővárosban meghalt.

Koch Endrét, a jeruzsálemi vízművek vezetőjét, elbocsátotta állásából az arab városi tanács. Jeruzsálemből jelentik: Ragneb Bey Nashashibi Jeruzsálem arab polgármestere, a városi tanács többi tagjával egyetértve, (mint ismeretes, 1930 márciusában Nashashibi egyoldalú magatartása miatt a zsidó tagok kivonultak a városi tanácsból) felfüggesztette állásából Koch Endrét, a jeruzsálemi vízellátás ügyvezető igazgatóját, aki mint ismeretes, magyarországi származású. Koch 15 éve áll a jeruzsálemi vízművek élén és mint ilyen, nagy érdemeket szerzett. Váratlan elbocsátása óriási felháborodást váltott ki a zsidó lakosság körében és az összes zsidó lapok egyöntetűen és támadásban részesítik Nashashibit szokatlan rendelkezése miatt. Illetékes helyen azzal indokolják meg Koch Endre elbocsátását, hogy a lakosság vízellátása érdekében olyan munkálatakat rendelt el, melynek engedélyezése kérdésében a városi tanács még nem döntött véglegesen. Koch mérnök megfellebbezte a polgármester rendelkezését és addig, amíg az ügy elintézését nem nyer, A. K. Park angol mérnök látja el a vízművek igazgatását.

Milliót egy gyomorért

Alighanem egy új gyomorrol van szó
Hány gyomorbeteg ember adna egy milliót, ha volna, hogy kicseréljék, vagy legalábbis tökéletesen meggyógyítsák a gyomrát. Egy beteg gyomor valóságos kínszenvedés. A gyomor indiszpozíciói rendszerint a gyomorsavtúltengésnek tulajdoníthatók, amelyet a rosszul emésztett éledelek erjedése idéz elő. Ez az erjedés ugyanis a nehéz, vagy túlságosan nyeneledelek meg nem emésztettségéből fakad. A keserű büfögések, a bél- és gyomorgázak, csuklások, görbességek, gyomorégések olyan szimptomák, melyeket nem szabad elhanyagolni és amelyek fél percig sem tudnak ellenállani egy fél kanál Magnézia Bisurát. Ha azt egy kis vízben minden hétfő után, vagy ha a fájdalom jelentkezik, bevesszük. A Magnézia Bisurát szinte azonnal hatással megszünteti a savtúltengést és elhárítja a gyomor nyálkájának gyulladást. Minden gyógy- és illatszertárban kapható 75 cent, vagy nagyobb, praktikusabb esomagolásban 110 lejes áron.

RITKA ALKALOM!

Ritka alkalom! Szenzációsan első kiadású. A kiállítás tartama alatt a

Weisz Fivérek

szörme szalónjában. Gólya-palota

Százhétvenöt ember veszítette életét az idokinaí tájfunban. Párizsból jelentik: Az idokinaí Annam partvidékén dühögő tájfunban 175 ember veszítette életét s többszázan sebesültek meg.

Kis hírek Hitler Németországból. Párizsból jelentik: A német kolónia a párizsi német követségen összegyűlt s ott hallgatta meg Hitlernek a németországi ipari munkássághoz intézett, siemensgyári rádióbeszédét. — Nadolny, akit Moszkvába német követé kineveztek busukihallgatáson jelent meg Hindenburg előtt, aki köszönetét fejezte ki Nadolny-nak a nemzetközi konferenciákon kifejtett munkásságáért. — A friedrichshafeni Dornier-művek áthelyezik telepüket Friedrichshafenből a mecklenburgi Wismarba, ahol légi kikötőt és repülőteret fognak építeni. — Dr. Helt volt bajor miniszterelnök, dr. Stüssel és dr. Schweiger volt bajor néppárti vezetőpolitikuskok külföldön terjesztett meggyilkolási hírével szemben megállapítást kívánják, hogy a volt bajor miniszterelnök Luganóban, dr. Schweiger Stuttgartban, dr. Stüssel pedig Münchenben él.

Vágyak éjszakája

Stefan Zweig műve után

Cionista Miting Marosujváron. Folyó hó 5-én, Schwatz Slomo Mizrahi-kiküldött részvételével cionista miting volt Marosujváron a hitközség tanácstermében. Heinrich Slomo, a Ceiré Mizrahi elnöke nyitotta meg a gyűlést, majd Mihály József a KKL és Palestina-bizottság nevében szólalt fel. Végül Schwatz Slomo tartott előadást „A Mizrahi és a cionizmus” címmel.

Halálozás. Hónapok óta tartó szenvedések után, pénteken meghalt Szigetvári József, a kolozsvári Magyar Színháznak évtizedeken keresztül népszerű rokonzeneszerzője. Még a zsidó színházban működött, mint sugó Szigetvári s a színház is, a színészek is megbecsülték, hártart nem ismerő kötelességtudásáért és precíz munkájáért. Az elhunytban S. Nagy József vendéglős vejét, S. Nagy László szerkesztő sógorát gyászolja. Temetése ma vasárnap délelőtt 12 órakor lesz a köztemető halottas kápolnájából.

A has teltsége, májtájéki fájdalom, emésztési nehézségek, gyomorbelhurut és sárgaság a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által megszüntethető és az agy, a szem, tüdő vagy szív felé irányuló vértúladások ellensúlyozhatók. Gyomor- és bélspecialisták igazolják, hogy a Ferenc József vízzel, különösen az ülő életmód következtében jelentkező bajoknál, nagyon kedvező eredményeket érnek el.

Fiatal házaspár tragédiája. Targu-Neamból jelentik: Emil Calopod harmincéves ügyvéd tegnap meggyilkolta feleségét és önmagával is végzett. A fiatal ügyvéd és felesége harmonikus házasságban éltek, de az utóbbi hónapokban elidegenedtek egymástól. Az asszony válni akart, hogy aztán újra férjhez menjen egy városbeli tisztviselőhöz. A válópert hétfőn tárgyalta volna a törvényszék. Tegnap a fiatal ügyvéd magához kérte feleségét, bezárta az ajtót és két puskalövésel leterítette. Aztán halántékán lőtte magát és azonnal meghalt. A tragédiát a szomszéd szobából hallgatta végig a házaspár hároméves kislánya, akit a rokonok vettek pártfogásuk alá.

Én is voltam a kolozsvári mezőgazdasági,

gyümölcs- és élelmiszerkiállításán.
Egy nap nem volt elég a tanulságos látványok megtekintésére. Még egyszer elmegyek és megnézem!

A Makkabi világszövetség elnöke Palesztinában. Jeruzsálemből jelentik: Dr. Hermann Lelewer, a Makkabi világszövetség elnöke Palesztinába érkezett a második Makkabi előkészítése céljából. Megérkezése után nyomban felvette a tárgyalásokat a palesztinai Makkabi vezetőkkel. Lelewer tárgyalásainak célja egy stadion és egy sportakadémia létesítése. A Makkabiah költségvetésének biztosítása, a Makkabi kiépítése a Közelkeleten, a Kfar-Makkabi-akció, illetve makkabisták letelepítése és beillesztése az ország gazdasági életébe. A második Makkabiathat 1935 tavaszán tartják meg ugyancsak Tel Avivban.

Wejzmann Chaim Palesztinába utazik. Jeruzsálemből jelentik: Dr. Wejzmann Chaim december 15-én Jeruzsálembé érkezik, hogy a jeruzsálemi egyetem kiépítése kérdésében tárgyaljon az illetékes fórumokkal. Négy hétig marad az országban, majd visszautazik Londonba, hogy 1934 tavaszán újra Jeruzsálembé jöjjön és átvegye a rechobai mezőgazdasági vegytani kutatóintézet vezetését.

Antiszemita agitáció miatt eljárás indítottak egy marienbadi orvos ellen. Prágából jelentik: A marienbadi betegek házában asszisztensként működött dr. Karl Kopetz, aki egyben, elnöke is volt a helyi nemzeti szocialista szervezetnek. Ebben a minőségében egy Hohendorfban megtartott népgyűlésen gyűjtő antiszemita beszédet tartott és a marienbadi zsidó kereskedők ellen uszította a tömeget. Az orvos ellen ezért vizsgálát indult meg, egy ideig azonban nem volt sehol sem található. Tegnap önként jelentkezett az ügyészségen.

A londoni Pen-klub a zsidó irók számozatása ellen. Londonból jelentik: Az angol Pen-klub legutóbbi ülésén díszelnökeivé választotta Lion Feuchtwangert és Ernst Tollert, a Németországból elűzött viághírű zsidó irókat tiltakozásul a mai német politika és művészet ellen.

A Kaukázusban feltárt új petróleum telep Oroszország legduzsabb petróleumtelepe lesz. Párizsból jelentik: Moszkvai jelentés szerint a nemrég a Kaukázusban Lokbatan városka közelében feltárt petróleumterület Oroszország legduzsabb petróleum telepe. Szakértők szerint a napi termelés elérheti a huszonezert tonnát.

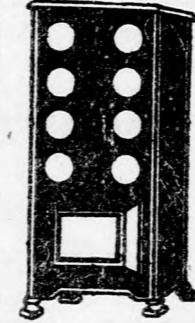
Fősz. Willy Forst

Óriási tűz Jaffában a Palestina Electric Corporation telepén. Londonból jelentik: Jaffában a Palestina Electric Corporation telepén tűz pusztít, amelyet az erőfejlesztések ellenére sem oltottak el az első órákban. Attól kell tartani, hogy a közvetlen közelében levő petróleumtanksok, elpattanhatnak s a meggyuló nyersolaj az egész körzetet tüztengerbe borítja.

Egy budapesti mészárossegéd horzalmas gyilkossága. Budapestről jelentik: Nemes Gyula munkanélküli mészárossegéd lakására részegen tért haza s veszekedés közben megütötte feleségét. Erre nagyobbik leánya udvarlója, Sátán Gyula közbelépett s védeni akarta az asszonyt az ütések elől. A részeg Nemes kést ragadott s szívszúrta Sátán Gyulát. A szerencsétlen ember azonnal kiszendvedt. A rendőrség a gyilkost letartóztatta. Megállapítást nyert, hogy Nemes egyedül két és fél liter bort ivott meg s korlátolt beszámítható állapotban volt a tett elkövetésekor.

FATÜZELÉS

terén vezet a közkedvelt

„ZEPHIR”

Folytonégő kályha
10 kg. fával fűt egy normál szobát 24 órán át

Szántó Dezső és Fia
redőny és kályhagyár
Oradea

Kérjen díjtalan árjegyzéket!

Macadjon

a régi jó szokásnál!

Használjon

„Valódi Franck”

a kávédarálóval mint gyárjegyvel, minden napi tejes kávéjához!

NAPRÓL NAPRA

A Spanyolországban tartózkodó Frank Arnao író ellen adóhátraléka miatt letartóztatási parancsot adtak ki. Ennek csak abban az esetben kell érvényt szerezni, ha az adóhátralékos netalán német területre lépne.

Lukács Pál a budapesti Vígyszínház volt színésze nyolc évi amerikai fávólet után utban van Budapest felé. A színész, mint ismeretes, Hollywoodban filmezett. Budapestre visszatéró útjánban Lukács Londonban is filmezni fog.

Sir Malcolm Campbell rekordert antóversenyző a Szaharába készült újabb rekorddöntésre. Azt reméli, hogy az ott rendelkezésre álló tökéletesen sima és lakatlan területen 480 kilométeres gyorsaságot is el lehet érni.

Kazánrobbanás egy angol hajón. Londonból jelentik: A Bombay felé utban levő City of Kairo Port Saidban jelentette, hogy utközben kazánrobbanásnál a hajó főmérnöke és négy szines matróz életüket veszítették, egy segédmérnök és öt tengerész súlyosan megsebesültek. A sebesülteket partra tették s kórházba szállították.

Lezuhant egy amerikai utasrepülőgép. Londonból jelentik: Az amerikai oregoni Portland közelében utasrepülőgép dombtetőre ütközött és lezuhant. Négy halottja és négy súlyos sebesültje van a katasztrófának.

Tekintse meg mintaszalónunkat!

Nagy választék legolcsóbb és legfinomabb képekben. Gyári áron keretezzük be képeit. Valódi arannyal díszítjük rámká! Fix méretek raktaíron!

Rámagyár, v. Bartha M. u. 16.

Emelkedő tendenciát fog követni a dollár. Párizsból jelentik: Pénzügyi és gazdasági körökben valószínűnek tartják, hogy a font emelkedő tendenciát fog követni s nem igazodik többé a dollár után. Az angol kormány a jelek szerint feladta az eddigi font-dollár paritást s hagyja, hogy a font az amerikai fizetőeszközzel szemben öt dollár fölé is emelkedjék. Senkisémet sejt, hogy a dollár leértékelése hol fog megállani.

Németországban mágyáratett német nyelvű díszkötésű könyvek első kiadású tása. Paul Kéri: Gas, Tank und Flugzeug, Glashkow: Ugrjumov, Saschtschenko: Toterkin betsellt einen Aeroplan, Hanso Berko: Corwboys Gauchos und Vaqueros, Else Feldmann: Der Leib de Mutter Wolfgang Hoffmann Harnisch: Terror und Ochrana, Leo Nekulin: Dip lomatén siener Majestaet, E. Vajtauer: Die Traenneningel Walzlav Solsky: Bir ger Kedrow wir zum Zeitgenossen, Otto Bernhard wendler: Die Figuren aus einer Schiessbuche, Ara kötetenként csak 38 lej, szállítja az Uj Kelet könyvostálya az összeg és portóköltég beküldése mellett, vagy utánvétellel.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Mi igaz a sziriai és cypruszi zsidó kolonizációból?

Beirut, nov. 11. A beiruti lapok jelentése szerint a németországi zsidó menekültek engedélyt kapnak a Libanon környékén való letelepedésre. Egyelőre abban az irányban folynak tárgyalások, hogy a libanoni-palesztinai határ mentén telepitésnek le németországi zsidó kivándorlókat. A lapok tudni vélik, hogy Homs város egyik földbirtokosa 200 ezer egyiptomi fontért egy egész falut adott el a zsidóknak.

Párizsi jelentés szerint Ab. Goldberg az ismert amerikai cionista vezér, aki Palesztinából visszajövet kiszállt a francia fővárosban, nyilatkozott az ITA-nak a sziriai zsidó kolonizáció kérdéséről. Kijelentette, hogy egy előkelő sziriai arab család feje, aki egyben a sziriai parlament elnöke, írásbeli ajánlatot juttatott el hozzá 300 ezer dunam földre, melyből 95 ezer dunam narancsültetvényre alkalmas. Dunamként két fontot kér a területért, a narancsosa alkalmas földért viszont 3 fontot. Arról a területről van szó, mely Jozsaa könyvében „Golan” név alatt szerepel és Palesztina északi határvonala mellett fekszik. A felajánlott földterület megvásárlása ügyében, most Párizsban és Londonban folynak tárgyalások. A francia mandatárius hatalommal és a sz. r. hatóságokkal is felvették a tárgyalásokat a kolonizáció politikai előfeltételeiről.

Jeruzsálem, nov. 11. Nehány nappal ezelőtt egy Románián átutazó angol államférfi nyilatkozatot adott az Uj Kelet munkatársának, melyben egy nagyobb szabású cypruszi zsidó kolonizáció kontinjuit vázolta fel. Az interjú általános feltűnést keltett. A legjobb jeruzsálemi jelentés arról szól, hogy Cyprusban megjelenő Sarar című lap szerint Nicosia fővárosi hatósági elfogadták Mar Sehhmun asziriái patriarcha javaslatát, hogy az Irákból és Szíriából lakó aszirok egy részét a cyprusi angol kolóniákra telepítsék le, ezenkívül 30 ezer németországi zsidót kolonizáljanak Cyprusbán.

Párizs, nov. 11. A Paris Soir értesülése szerint tárgyalások vannak folyamatban a török kormánnyal háromszáz ezer kivándorolni készülő zsidó törökországi letelepítése ügyében.

Megrongálták Briand szobrát

Párizs, nov. 11. Briand szobrát a mai fegyverszüneti évfordulón kellett volna leleplezni. Az ünnepséget nem tarthatták meg, mert az éj folyamán ismeretlen tettesek kalapácsütésekkel megrongálták a szobrát, az arcot és az orrot össze-vissza verték, úgy hogy szükségessé válik az egész szobor újraöntése. Az ismeretlen tettesek kézrekerítésére nagyarányú nyomozás indult meg.

Három antihitlerista román diák propagandautra jött Erdélybe

Cluj-Kolozsvár, november 11. Az Uj Kelet tud. Három román diák: Jon Dumitrescu, I. Olimpiu és Jon Zachariuc elindult Bukarestből és bejárja az egész országot. Egy röpiratot és egy brosurát visznek városról-városra. A brosurá címe: „Nem vagyok bűnös, mert zsidónak születtem”. Ez a három diák antihitlerista propagandát indított azzal a céllal, hogy a tömegeket az antiszemita demagógia és fasizta propaganda hatása alól felszabadítsa. Kár, hogy csak hárman vannak. De az a három diák is, aki teljes mértékben megérdemli az erdélyi zsidóság támogatását, bizonyítéka, hogy nem minden agyat homályosított el a Berlinből jövő örület, még vannak fejek, melyek egy ország lakosságának nyugalalmát, a népi ellentétek kiegyenlítését szeretnék elérni ebben az országban.

Lehanyagolt Gandhi csillaga

London, november 11. Bombayi jelentése szerint Gandhinak futva kellett menekülnie egy gyűlésről, amelynek lefolyása alatt a növekvő ellenséges hangulatban egyre több záptojás érte a hindu nacionalista vezetőt, akinek népszerűsége kezd alábbhagyni Indiában.

Öngyilkosságot kísérelt meg a király magántitkárának felesége

Puiu Dumitrescuné azért akart meghalni, mert a férje el akart válni tőle

Cluj-Kolozsvár, november 11. A Patria szombat déli száma bukaresti tudósítás alapján egy szenzációs öngyilkossági kísérletről ad hírt. A Patria cikkét az alábbiakban közöljük: „Tegnap este az egész főváros lakosságát felvillanyozta az a hír, mely a legelőkelőbb társaságokban is keringett. A hír szerint a királyi udvar egy igen magasrangú tisztviselőjének felesége, feltűnő szépség, rokonszenves és népszerű úriúró, két gyermek anyja öngyilkosságot követett el olyképpen, hogy színajai villájuk második emeletéről leugrott. A hírek szerint a zuhánás következtében az asszony hátgerinc és koponyaalapi törést szenvedett. Este nyolc órakor újabb hír érkezett a fővárosba, mely már az úriúró halálát is közölte. Az öngyilkosság okául azt a magyarázatot adták, hogy az asszony

válófélben lett volna férjétől, aki egy más hölgygel akart rövidesen megesküdni. A másik hölgy, liberálisok legszűkebb köréhez tartozik. Ez a hír örsi szenzációt keltett Bukarestben.

A fővárosi sajtó igyekezett a legmesszebbmenő diszkrécióval kezelni ezt a dolgot, de mint a jelek mutatják, az öngyilkosságnak a válnason kívül egyéb oka nincsen. Csütörtökön délután a válófélben lévő udvari főméltóság édesapja, aki tábornok, megjelent az asszony lakásán és megkérte, írjon alá egy levelet, amelyben hozzájárul a váláshoz. A hölgy alá is írta a levelet, utána azonban muló ideggyöresöket kapott. Végül a hajnali órákban elkövette végzetes tettét, amely ma a főváros közönségében még a kormányválság nál is nagyobb szenzációt keltett.

A palesztinai zavargások ügye az angol alsóház előtt

A gyarmatügyi miniszter jelentése a zavargásokról. Anglia teljesíteni fogja mandatárius kötelességeit. Interpellációk az illegális bevándorlás kérdésében

London november 11. Az angol alsóház őszi ülésének legutolsó ülésén sir Philip Cunliffe-Lister gyarmatügyi miniszter David Grenfell munkáspárti képviselő interpellációjára jelentést tett a legutóbbi palesztinai zavargásokról. A gyarmatügyi miniszter ismertette a zavargások előzményeit, azoknak okait és lefolyását. Hangsúlyozta, hogy a rendőrség csodálatraméltó magatartást tanúsított és a legnagyobb nehézségek közepe is hivatása magasztalán állott.

— Meg vagyok győződve róla — mondta —, hogy a Ház elégtétellel veszi tudomásul, hogy sehol sem volt szükség a katonai hatóságok aktív beavatkozására. — Ezután engedték meg nekem öfelsége kormányra nevében ismételt le. szövegni, hogy a mandátumban vállalt kötelezettségeinket úgy a zsidókkal mint az arabokkal szemben a legteljesebb mértékben fogjuk teljesíteni. Még csak azt szeretném hozzáfűzni — és tudom, hogy ebben a Ház közvéleménye is megerősít — hogy nem találhattunk volna alkalma-

sabb, szimpatikusabb és tapasztaltabb egyéniséget ennek a nehéz feladatnak és kötelességnek a betöltésére, mint a jelenlegi palesztinai főkörmányzó.

Peter Macdonald kapitány, konzervatív képviselő az illegális zsidó bevándorlás ügyében interpellálta meg ezután a gyarmatügyi minisztert.

Cunliffe-Lister hangsúlyozza, hogy az ilyen kérdéseket üdvösebb volna írásban feltenni, majd kifejtji, hogy valóban előfordultak illegális bevándorlások és ebben a kérdésben gyakorlati lépések történtek már.

Barnett Janner képviselő kérte a gyarmatügyi minisztert, milyen intézkedést tett abban az irányban, hogy megakadályozza a jövőben azoknak az embereknek bevándorlását, kik nem zsidók és akik eddig ezrével jöttek át Transzjordániából Palesztinába. A miniszter kijelenti, hogy nem áll módjában erre a kérdésre válaszolni, mielőtt nem vizsgálja ki a tényállást.

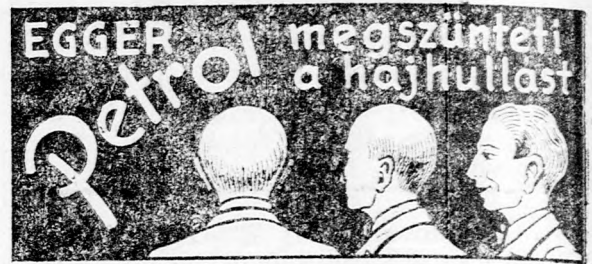
Gyilkost keresett és adócsalásra bukkant a bukaresti ügyészség

Kétrendbeli könyvelés, amelyből az is kiderül, hogy mennyit kapott az adóhivatal

Bucuresti-Bukarest, november 11. (Az Uj Kelet tud.) A Sepcari uccai gyilkosság ügyében a tetteseket mind a mai napig nem sikerült megtalálniok az igazságügyi hatóságoknak. Ezzel szemben közállapotainkra jellemző módon a gyilkosok keresése közben adócsalásra és

adócsalókra bukkant az ügyészség. Gyilkosok híján egyelőre ezeket szállították be a vacaresti börtönbe.

Mint ismeretes, egy Sepcari uccai utcában a déli órákban meggyilkolták Mateosian olasz származású kereskedőt. A kasszában maradt valami pénz a gyilkos-

ság után. A vizsgálóbíró pontosan tudni akarta, hogy rablógyilkosság történel-e vagy sem, ehhez pedig szüksége volt Mateosian kasszaegyenlegére. Eppen ezért Horia Bogdan vizsgálóbíró Stancescu ügyésszel együtt kiszállt tegnap délután az Oituz ucca 15. szám alatt lévő üzletbe, amelynek tulajdonosa: Boiagian és Ipranosian társai voltak a meggyilkoltak. Az ügyész Mateosian üzleti könyveit kérte. A két kereskedő, akiket meglepetés szerűen ért a látogatás, csak a törvénytörések által nem láttamozott, tehát törvényes bizonyító erővel nem bíró üzleti könyveket tudott bemutatni. Az ügyész kérdésére kénytelenek voltak bevallani, hogy kettős könyvelést vezetnek és az adóhivatalnál bemutatásra szánt, törvényesen láttamozott regiszterek éppen a könyvelőnél vannak, most „rendezik” őket. Az ügyész és a vizsgálóbíró kiszálltak tehát a könyvelőhöz, akitől elkobozták az éppen preparálás alatt álló regisztereket, átadva őket a kerületi adóhivatalnak.

A tényleges regiszterek és az adóhivatalnak szánt könyvek összehasonlításából megállapítást nyert, hogy 1932-ben a cég 11 millió lejes forgalmát vallott be, holott a valóságban 46 millió lett forgalmaztak. Ezenkívül a tényleges, tehát nem a hatóságoknak szánt könyvekben feljegyzések voltak, amelyek arról számoltak be, mikor milyen összegeket fizettek le a cégtársak az adóhivatalnak, hogy munkájukban ne „zavarják” őket. E megállapítások alapján a vizsgálóbíró azonban beidézte magához Ipranosian és Boiagian, majd kihallgattásuk után, este kilenc órakor, adócsalás és okirathamisítás miatt letartóztatási végzést bocsátott ki ellenük. Mindkettőt bekísérték a vacaresti börtönbe.

— Az ön p...
George Bratiar...
vannak, mely...
azonnali intéz...
az ország gazd...
elvár.
Duca kijele...
csak a kormán...
hanem a libera...
állítástól is s...
— A metodú...
— replikázott...
liberális párt...
képzelné az ö...
lett.
Ilyen körülm...
re véget ért a...
sel is előbbre...
George Brati...
tette, hogy ne...
mánon egy...
hozzájárulni...
hez, a Duca...
lett. George...
Duca a köve...
ajságírók elő...
C...
— Ma déle...
tam George...
nyon való...
neki. Geor...
hogy semmif...
landó a liber...
Duca ezut...
fel lakásán...
vele. Goga n...
kért Ducató...
résztvétele...
parthíveit, B...
sára, ahol...
cu, Franaso...
berálisok ma...
kel hosszas...
kes, hogy a...
éjszaka a h...
tanácsolta I...
George Br...
mindig kim...
sárnap dé...
titanu lapja...
adásban jel...
madta Duca...
barátainak.

Csehszlovákiában eltiltották a német népszavazás eredményeinek rádióhangszórón való közvetítését

Prága, november 11. A vasárnapi német birodalmi gyűlési választásokkal és népszavazásokkal kapcsolatban kormányrendelet jelent meg, amely az ország egész területére eltiltja a választási hírek hangszórós közvetítését magánházakban is, vendégek számára. A rendelet végrehajtását különösen a szudeta-német területen szigorúan ellenőrizni kell.

Az egyetem feloszlátása ellenére továbbtartanak az antiszemita diákzavargások Varsóban

Varsó, november 11. Az egyetem feloszlátása ellenére Varsóban tovább tartanak a diákzavargások. Most a mezőgazdasági főiskolán folynak a véres antiszemita jellegű rendbontások. A verekedő hallgatók között nagy számmal vannak a feloszlátott egyetem volt hallgatói közül is. A zavargást a karhatalom gumibotok közbelépésére megszüntette. A mezőgazdasági és a kereskedelmi főiskolát ideiglenesen jellel bezárták.

Angoleiienes tömegtüntetés volt az ir fővárosban

London, nov. 11. Dublin belvárosában az ir republikánus angol ellenes tömegtüntetést rendeztek. Az akciót Viktoria királynő szobrának dinamitos felrobbantása vezette be. A tömeg ezután ir forradalmár-dalok éneklése közben angol zászlókat égett el és maglyákat rakott angolai árukból, főképpen szövetekből és ezeket felgyújtotta.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó vállalat nyomása Cluj-Kolozsvár, Strada Szece...
L. Pop (s. Brasescu u.) 10 Telefon: 3-77

A Francia Állam Gyógyforrása!

VICHY-CELESTINS

Vese- és hólyag-bántalmak, köszvény, cukorbetegség, artritismus gyógyítására

VICHY GRANDE-GRILLE Májhajtóknál és epe-bántalmaknál

VICHY HOPITAL Gyomor- és hólyag-bántalmak esetében

Vezetékvéviselő: Philippe Finkelstein, Bucuresti, Str. Câmpineanu 20.